

Oslo 2005:

Velferd for alle - eller fortsatt rått og blått?

en håndbok mot
høyrepolitikk høsten 2004

Utgitt av Oslo
Rød Valgalliansens
bystyregruppe
<http://oslo.rv.no/>

A photograph of a protest banner held by people. The banner is white with red text. The text on the banner reads: 'MAN LAR IKK FOLK FRYSE HJEL'. The banner is tilted and partially obscured by the legs and feet of the protesters.

MAN LAR IKK
FOLK FRYSE
HJEL

Heftet er laga av RVs bystyregruppe i Oslo

Du kan bestille flere på tlf. 23 46 19 21 / 23 46 19 19,
på faks 23 46 19 61, med e-post til oslo@rv.no eller brev til RVs
bystyregruppe, Rådhuset, 0037 Oslo.

Oversikt over kildehenvisninger finner du på side 45.

Noen viktige datoer:

22. november: Kjelsåstrikken gjenåpnes. Et bevis på at det nytter å slåss
mot høyrepolitikk.

Konferansen Velferd til salgs? starter i Samfunnssalen.

Arr.: For Velferdsstaten.

23. november: Bystyrets finanskomite har heldagsmøte om
2005-budsjettet i Heftye-huset.

8. desember: Bystyrets budsjettmøte.

15. desember: Årets siste bystyremøte.

Oslo 2005

Velferd for alle

– eller fortsatt rått og blått

En håndbok mot høyrepolitikk høsten 2004

Utgitt av Oslo RVs bystyregruppe. <http://oslo.rv.no/>

Oslo 2005:

**Velferd for alle -
eller fortsatt r tt og blått?**

Oslo 2005

**Velferd for alle
– eller fortsatt røtt og blått**

En håndbok mot høyrepolitikk høsten 2004

Utgitt av Oslo RVs bystyregruppe. <http://oslo.rv.no/>

Oslo 2005:

Velferd for alle – eller fortsatt rødt og blått?

He bought himself a mountain,
built a mansion on the top,
so the losers
could see who was winning.

Johnny Cash

*(Han kjøpte seg et fjell,
bygde et palass på toppen,
slik at taperne
kunne se hvem som var vinner.)*

**en håndbok
mot høyrepolitikk høsten 2004**

Utgitt av Oslo RVs bystyregruppe
Oktober 2004

Innholdsfortegnelse:

Kapittel 1.	Rått og blått i Høyres hovedstad.	5
Kapittel 2.	23 grunner til at du ikke bør finne deg i et eneste blått kutt.	8
Kapittel 3.	Med blått statsbudsjett går Oslo 2005 fra vondt blir verre	10
Kapittel 4.	Hvorfor blir det flertall for så mye høyre-politikk i Oslo bystyre?	13
Kapittel 5.	Norge i 2004 – noe er helt galt!	22
	Statens og kapitalistenes grenseløse rikdom.	23
	Noen fakta om velferdskutt, privat og kommunal fattigdom.	26
	Pengemakta har strukturelle problemer til tross for stor rikdom	29
	Nyliberal offensiv	30
	Finansbyrådens bortforklaringer	33
	«Sminke» skjuler milliardbidrag til de som minst trenger det	35
	Det er mulig å lykkes i kampen mot den nyliberale offensiven	37
	Men i bystyret sa nesten alle NEI til Folkeaksjonen Velferd	39
Kapittel 6.	Nyttig å vite for budsjett-demonstranter	41
	Noter	45

Kapittel 1

Rått og blått i Høyres hovedstad

22. september la byrådet i Oslo fram forslag til budsjett for 2005. Høyre og Frp foreslo kutt på over 500 millioner kroner. Byrådet er på ingen måte tvunget til disse kuttene. Ingen tør i dag påstå at det er krisetider i landet eller i Oslo. For overklassen er det gode tider, og her i byen bor mange av de rikeste. De har rett og slett for mye penger, men betaler for lite skatt. H og FrP går inn for at det skal være slik. De ofrer fellesgoder og velferdsordninger for at rike skal bli rikere. Ett av resultatene blir kommunal fattigdom.

Fra fellesskap til profitt

Store kutt på alle budsjettområder betyr ikke at vi alle er i samme båt. Når velferdsordninger og offentlige tilbud svekkes eller blir borte, har ikke alle råd til å kjøpe tilsvarende tjenester privat. Når prisen på SFO øker, tar foreldre med dårligst råd barna ut av ordningen. Når kommunal husleie øker, blir det mindre igjen i lommeboka. Blir budsjettet vedtatt, vil det føre flere Oslo-boere ut i rein fattigdom, og store grupper vil få dårligere kår. Arbeidsvilkårene blir dårligere for kommunalt ansatte. Kommunen risikerer å miste høyt kompetent arbeidskraft. Budsjettet vil ytterligere øke klasseforskjellene i landets mest klassesdelte by. Fellesløsninger omgjøres til privat profitt, og det som er igjen av reduserte kommunale tilbud kan i neste omgang framstå som så fattigslig at det blir mulig å privatisere enda mer.

Overføringa fra fellesskap til profitt kan leses direkte ut av budsjettforslaget: Fortsatt skal kommunale eiendommer selges. Omorganiseringa fortsetter fra vanlig kommunal drift til kommunale foretak styrt ut fra profittmotiv og forberedt for seinere salg. For eksempel er

Oslo Sporveier i dag organisert som et konsern der deler av drifta må konkurrere med private på et anbudsmarked. I budsjettforslaget får Oslo Sporveier så lite penger at salget av sporveiens eiendommer må fortsette for å opprettholde ordinær drift og finansiere nødvendige, politisk beslutta investeringer.

Mer katolsk enn paven

Oslos ordfører, Per Ditlev-Simonsen, er ikke å finne blant de mange ordførerne som protesterer når regjeringa ikke gir kommunene penger som trengs til nødvendig drift i neste års statsbudsjett. Nei, toppene i det borgerstyrte Oslo nøyer seg med å falle andre kriseramma kommuner i ryggen. De sier at Oslos andel av overføringene er for små og krever mer til Oslo og dermed mindre til andre. Slik skaper de splid og gjør statens rasing av kommunene lettere.

Stortinget har nettopp endret momsordninga. Det ble lovt at dette ikke skulle gi økonomiske utslag for kommunene. Resultatet har blitt 1 milliard i reduserte inntekter til kommunene, 100 millioner bare i Oslo. Regjeringa har uttalt at dette skal kompenseres til som-

meren, men for en gangs skyld velger byrådet å ikke stole på sine venner i finansdepartementet. De budsjetterer med at pengene uteblir. Så langt vi veit er Oslo alene om dette. Sjøl i det andre utstillingsvinduet for høyrepolitikk, Bergen, forutsettes det at midlene kommer som lovet. I Oslo griper Høyre og Frp begjærlig også dette som et påskudd for nedskjæringer.

Byrådet kunne økt kommunens inntekter ved å innføre kommunal skatt på luksusboliger og næringseiendommer. De fleste kommunene har en form for eiendomsskatt. Byrådet har også anledning til økte låneopptak. Oslos gjeldsandel er i dag vesentlig lavere enn de fleste andre norske kommuner og europeiske byer. Men byrådet vil heller at byens befolkning skal få et dårligere tjenestetilbud. Oslo skal være byen hvor det legges til rette for den rike overklassen, samtidig som flere blir fattige. For byrådet er kommunal nedskjæring et mål i seg sjøl, for å flytte offentlige oppgaver til et privat marked, fra felles velferd til individuell rikdom for noen.

Besvergelser, magi og forførerisk bedrag

Da antall bydeler gikk ned fra 25 til 15, brukte byrådet dette som påskudd for å kutte bydelsbudsjettene. Bydelene skulle spare mye penger uten at tjenestetilbudet skulle bli dårligere, mente byrådet. Slik gikk det ikke i 2004. Likevel mener byrådet at bydelene skal bruke 260 millioner kroner mindre i 2005 enn det som var budsjettet for 2004! Ettersom bydelene i år bruker mye mer enn vedtatt budsjett, betyr byrådets forslag at bydelene skal bruke drøyt 460 millioner kroner mindre i 2005 enn det de bruker i 2004.¹

Hvis byrådet får gjennom budsjettet sitt, vil eldrecentre og fritidsklubber

rammes. Barnevern, barnehager og sykehjem må kutte.

Byrådet gjentar og forsterker likevel besvergelsen om at færre bydeler gir mindre pengebruk. Den fullstendige lista over kutt og nedleggelser vil ikke foreligge når bystyret behandler budsjettet. Men nedskjæringene vil bli godt synlig i takt med underskuddene som vil oppstå i bydelene utover 2005. Slik fritar byrådet seg sjøl for politisk ansvar for nedskjæringene. De prøver å forhindre at motstanden retter seg mot rådhuset. Motstanden skal pulveriseres ved at de konkrete kutt overlates til bydelsutvalgene.

Gjennom etableringa av nye bydeler har byrådet rendyrket det de kaller å skille bestiller- og utførerrollene i bydelene. Bestiller/utførermodellen gjør det lettere å konkurransetsette eller privatisere. Modellen er byråkratiserende og betyr fordyrende dobbeltorganisering på alle tjenesteområder. Slik har bydelsreformen økt administrative kostnader.

Når pengene fordeles mellom de forskjellige bydelene, gis det inntrykk av at det brukes en «objektiv» fordelingsnøkkel. Fordelinga er tilsynelatende ikke resultat av politiske beslutninger, men bestemt av et sett kriterier (folketall, alderssammensetning, andel minoritetspråklige, antall uføre, osv.) Det nåværende kriteriesystemet, som bystyret har vedtatt, tar ikke tilstrekkelig hensyn til klassemessige forskjeller i behov, helse og dødelighet. Budsjettforslaget for 2005 bygger på byrådets forslag til endringer i kriteriesystemet som enda ikke er vedtatt. Det nye systemet vil ytterligere flytte penger fra øst til vest i byen. Blant annet skal bydeler med mange eldre få mer, og vi vet alle hvor i byen folk lever best og lengst. Denne flyttinga av penger framstår som naturgitt

Det som umiddelbart ser bra ut i budsjettforslaget, er økningen i tallet på kommunale barnehageplasser. Men bydelene som skal drive disse barnehageplassene vil få trangere rammer enn i 2004! For eksempel står 400 unger i Østensjø bydel i barnehagekø samtidig som bydelsdirektøren opplyser at «det reelle kuttet for bydel Østensjø (er) nærmere 50 mill kroner.»² Slik blir byrådets barnehagesatsning mest store ord og fett flekk, mens ansvaret for barnehagekøene blir flytta fra bystyret til bydelene.

Pynte brura?

På samme forføreriske måte proklamerer byrådet skolesatsning. Det settes av 300 mill. mer til investering i skolebygg. Men driftsbudsjettet til utdanningssektoren reduseres samtidig med over 100 millioner! I beste fall betyr dette dårligere skole i bedre bygg. Skolebygningene eies av Undervisningsbygg KF, et kommunalt foretak drevet etter bedriftsøkonomiske prinsipper, som leier ut lokaler til hver skole. Opprustning av bygningene vil gi grunnlag for å kreve høyere leie, noe som i praksis fører til at penger flyttes fra skolenes driftsbudsjetter og saltes i foretaket. Det er sjølsagt bra og helt nødvendig at den bygningsmessige standarden på skolene heves, men det blir galt når det skjer på bekostning av undervisningen i skolen. Byrådets uttalte motiv for å organisere kommunal

virksomhet i foretak, er på sikt å stå fritt til å privatisere. Slik blir byrådets «skolesatsning» heller å pynte brura for å kunne gifte bort enda mer kommunal virksomhet til privat profittmotivert brudgom.

På samme måte synes vi det er bra at det bevilges 20 mill til opprustning av Tøyenbadet, men vi frykter og tror motivasjonen er utsikt til framtidig salg. Byrådet vil at bad skal være ei markedsprisa vare og ikke et kommunalt tilbud for alle.

Ytterligere kutt?

Byrådets forslag til budsjett for 2005 er ei videreføring og forsterking av det forskjellige borgerbyråd har levert de siste åra. Det har gått stadig nedover med velferdsordninger og kommunale tilbud. Nå har byrådet allerede varslet ytterligere forverring av budsjettet fordi skattesvikten i 2004 blir 500 mill. større enn forutsatt ved siste budsjettkutt i august³. Dersom byrådet velger å legge framtidig antatt skattesvikt inn i budsjettet og øke nedskjæringene ytterligere, kan bare fantasien sette grenser for hva som «må» kuttes.

En ting skal imidlertid byrådet ha: Her går ingen fri, kanskje unntatt politikere og lederlønninger og egne privilegier. Slik har H og Frp levert et godt og samlet grunnlag for felles kamp mot budsjettforslaget.

Kapittel 2

23 grunner til at du ikke bør finne deg i et eneste blått kutt

For di de rike har for mye penger og betaler for lite skatt, vil Høyre og Frp kutte Oslos 2005-budsjett med over en halv milliard kroner. Her er en kort beskrivelse av hva som i stedet bør gjøres i den vanstyrte byen vår.

1. Krev at de som tar ut aksjeutbytte, betaler vanlig inntektsskatt. Hadde Oslos aksjeeiere betalt 28 prosent, i stedet for null, ville skatteinntektene økt med 3 700 millioner i 2002.
2. Kommunenes underskudd er skapt ved stortingsvedtak. Krev at staten sletter kommunenes underskudd på 45 mrd. kroner for årene 2000 – 2003.
3. Kommunene må få beholde en vesentlig høyere del av skatteinntektene i 2005 enn i 2004.
4. Kommunene må få full kompensasjon for momsomlegginga.

Disse fire tiltakene – som må vedtas av Stortinget – vil ikke tvinge noen rikfolk til sosialkontoret. I statens pengebinge vil de bare merkes som en svak skjelving på nivåmåleren. Inntil Stortinget innfrir så mye av dette at Oslo unngår nedskjæringer, bør bystyret gjennomføre følgende to tiltak:

5. Bystyret bør stanse innbetaling av skatt og avgifter til staten helt eller delvis og i tillegg ta opp de lån som trengs.

6. Bystyret bør også innføre en sosial eiendomsskatt. Boliger opp til vanlig husbankstandard skal være skattefrie som nå. Store boliger, luksusboliger og næringseiendom skattelegges.

RV foreslår at bystyret vedtar et 2005-budsjett som blant annet gir plass for følgende:

7. Bydelene skal i 2005 kunne drive eldresentre, hjemmetjenester, barnevern, barnehager, fritidstiltak for ungdom, sykehjem, osv. i samsvar med befolknings behov.
8. Skolene skal kunne drives uten nye kutt og slik at både elevenes rett til tilpassa undervisning og retten til morsmålsundervisning blir ivare tatt.
9. TT-tjenesten må igjen samles i Samferdselsetaten. TT-brukere skal ha samme pris og vilkår som kollektivreisende.
10. Utbygging av de kommunale barnehagene som trengs. Oppheving av den prisøkninga byrådet påla de fattigste i 2004 for å finansiere prisreduksjon for de som har høyest inn-

- tekter. Gradvis nedtrapping av foreldrebetaling til null i løpet av tre år.
11. Offentlig tilskudd bare til private barnehager som har pensjonsordning og som går med på å opprette tariffavtaler.
 12. Gratis heldagsskole. SFO uten foreldrebetaling.
 13. Ordninga med «internhusleie» i kommunale bygg avvikles for eldrecentre, skoler og annen kommunal virksomhet.
 14. Avvikling av bestiller/utfører-modellen som er oppretta på grunn av høyresidas strev for å forberede privatisering. Modellen skaper dobbeltarbeid, unødvendig byråkrati og kostnader
 15. De kommersielt styrte kommunale foretakene (som Omsorgsbygg Oslo KF) omdannes til etater. Oslo følger eksemplet fra Trondheim bystyre.
 16. Som første steg til å gjeninnføre en sosial boligpolitikk, utvides bostøtteordninga til å omfatte de som bor i privateide gårder, i stedet for den raseringa av bostøtta som H/Frp foreslår. «Gjengs leie» avvikles i kommunale utleieboliger.
 17. Byggeprosjekter utføres med kommunen som byggherre. Bort med den fordyrende OPS-modellen (Offentlig Privat Samarbeid) som er prøvd ut på Midtåsen sykehjem.
 18. Fjern gullpensjonen for bystyrets heltidspolitikere. Gi dem samme vilkår som kommunale lønnstakere.
 19. Fjern kommunale særskatter på alder, funksjonshemming og sykdom. Heimetjenester, heimesykepleie, personlig assistent og trygghetsalarm skal være uten egenandel.
 20. Ingen oppgaver flyttes til bydelene uten at det følger med nok penger. Det såkalte kriteriesystemet for fordeling av bevilgninger til bydelene endres slik at det bedre svarer til behovene.
 21. Handlingsprogrammet for Oslo indre øst trappes opp igjen og gjøres til en varig ordning. Bystyret må kreve at staten dekker sin del av dette.
 22. For å bedre miljø og levekår gjennomføres et tilsvarende handlingsprogram for Groruddalen og Oslo ytre øst og sør.
 23. Byrådet fratras myndighet til å legge ned og slå sammen etater.

Dette er enkle tiltak. De vil ikke gjøre slutt på verken fattigdom, urett eller arbeidsledighet. Men hverdagslivet i Oslo ville bli litt bedre for de fleste. Likevel vil ikke selv de minste av slike tiltak bli gjennomført uten brede politiske aksjoner som presser bystyre og Storting.

Kapittel 3

Med blått statsbudsjett går Oslo 2005 fra vondt til verre

Med nær 20 000 i skattelette til seg sjøl er statsminister Bondevik en budsjettvinner. Bondeviks høyreregjering styrer til fordel for de rike og overklassen. Arbeidsfolk, sjuke, barnefamilier og fattigfolk må bære byrdene.

«Bruttonasjonalproduktet for Fastlands-Norge anslås å øke med i overkant av 3 prosent både i 2004 og 2005. Dette plasserer oss i Europa-toppen for økonomisk vekst,» sa finansminister Per Kristian Foss da han 6. oktober la fram statsbudsjettforslaget.

Ordet «vekst» i ministerens budsjett-språk betyr mer penger til de rike, større forskjeller, privatisering og fortsatt nedtrapping av velferdsordninger. Også VG omtaler budsjettet som usosialt.

Kommunenes underskudd i 2003 var 16 mrd. kroner. Regjeringa antar at kommunene går nye 10 mrd. kroner i minus i år. Da blir det mindre enn smått når regjeringa lover kommunene en realvekst på nær 2,5 mrd. kroner i 2005. Halvparten av «veksten» går med til å dekke Stortingets vedtak om maksimalpris i barnehagene. Statsbudsjettet betyr ganske enkelt at staten strammer det økonomiske grepet om kommunene enda mer.

Samtidig skal folk flest betale skattelettelsene for kapitalistene og de svært høytlønnede med økt moms, 1,1 milliarder i økte egenandeler og dårligere sykelønn. Pendlerne får en skatteøkning på ca. 600 millioner kroner. Mens formuesskatten for personer og aksjeselskapers skatt på overskudd og aksjegevin-

ster kuttes med en halv milliard hver. Rederiskatten kuttes med 100 millioner.

«Handlingsregelen» er en bløff!

Samtidig gjentas påstandene om at det er farlig å bruke de «oljepengene». I mars 2001 innførte regjeringa en såkalt «handlingsregel» for hvordan overskuddet fra oljesektoren skal forvaltes. Denne «regelen» sier at vi ikke skal bruke av dette overskuddet til for eksempel velferdsgoder. Det eneste som kan brukes er avkastningen (fortjeningen) fra oljefondets investeringer. Begrunnelsen var både at vi må spare for framtidige pensjonsutgifter og at det vil skape problemer for økonomien å bruke pengene nå. Mange økonomer har tilbakevist argumentene. Samtidig viser regjeringa nå for tredje år på rad at handlingsregelen er en bløff. Den brytes med et smil samtidig som det faktisk går godt for Norge. Statens egne tall for bruk av oljepenger 2003-2005 er slik:

2003: brukt	24,4 milliarder
2004: brukt	25,1 milliarder
2005: brukes	24,3 milliarder

(regjeringas statsbudsjettforslag 2005)

I denne perioden har vi fått rekordlav rente og lav prisstigning. Akkurat det

motsatte av det bruken av oljepenger skulle føre til! Likevel fortsetter de med retorikken om at handlingsregelen gjelder – og at vi ikke kan bruke mer av oljeinntektene.

Skremselspropagandaen har vært enorm. Høsten 2000 ble det trykt advarsler om uansvarlighet på avisenes forsider. Noen var jo så uansvarlige at de ville bruke nesten 70 milliarder.

Avisoppslag høsten 2000:

Bruk av oljepenger 2003-2005

Økonomenes enighet sprekker

Foreslår tidens AVGIFTS-LIMNING

Slakter tall om forsvarlig bruk av oljepenger

Vi bruke hele oljefondets arkivsting

- Gi bort oljepengene

- Urimelig å ikke bruke oljepengene

Vil bruke 70 mrd.

Bruk oljepenger uten rentefrykt

73,8 milliarder

Kilde: Avisklippmontasjen er hentet fra boka Hva gjør oljeinntektene med oss? utgitt 2002

Likevel bruker de fortsatt «handlingsregelen» for å nekte nødvendige bevilgninger til sykehjem, skoler og sykehus. Finansministeren sa i budsjettalen 6. oktober 2004: «Vi bygger oss opp gjeld til fremtidige pensjoner.» Han fortjener tredobbelt nobelpris. For økonomisk bløffteori, for retorikk og for frekkhet. Husk: Oljefondet vil passere 1 000.000.000.000,- kroner (over 1000 milliarder) før årsskiftet.

Ny omdreining på privatiseringskruen

De foreslåtte endringene i sykelønnsordningen vil føre til mer privatisering (private livsforsikringsordninger) og at det offentlige fraskriver seg ansvar for folks helse. Økte egenandeler er skatt på sykdom og privatisering ved at helseutgifter belastes den enkelte.

Nye kommunale kutt utvider markedet for private foretak innen skole og

omsorg. Private aktører har grunn til å gni seg i hendene.

Bak tallene er sykdomstegnene mer synlige

Et statsbudsjett sier noe om rikets tilstand. En sak er at det er økonomisk vekst og mye penger og samtidig usosiale kutt. Men samtidig viser tallene et kronisk sykdomsbilde: En pasient som trenger operasjon (les revolusjon). Staten bruker mer penger til uføre- og ledighetstrygd enn til alderspensjon. Arbeidslivet blir tøffere. Snart er det bare plass til dem som yter over evne. Følgene av velferdskutt med markedsliberalisering i offentlig sektor og privatisering blir synlige! Det er bevisst omprioritering fra offentlig til privat sektor når regjeringa planlegger en vekst i privat forbruk på 4 prosent, mens offentlig forbruk bare skal øke 1,7 prosent.

Kapittel 4

Hvorfor blir det flertall for så mye høyre-politikk i Oslo bystyre?

25,6 prosent av dem som har stemmerett i Oslo, stemte i 2003 på H eller Frp⁴. I bystyret har de 25 av de 59 plassene. Likevel blir det stadig bystyreflertall for byrådets forslag. Skal du forsvare deg mot nyliberal høyrepolitikk må du vite hvem som vedtar den.

Ofte vurderes partiene ut fra det politikerne sier på TV. Det er mindre kjent hva partiene gjør når tv-ordene skal omsettes i praksis. I dette kapittelet skal vi ta fram noen eksempler som viser hvem som står bak skadelige høyrepolitiske vedtak.

Aller først skal vi se på hvorfor Oslo kommune ser ut til å mangle penger til å dekke befolkningens nødvendige behov. Det er to hovedgrunner til at Oslo kommune har for lave inntekter:

- For det første har Norge et skattesystem som i stor grad fritar den rike overklassen fra å betale inntektsskatt. Fordi en stor del av overklassen bor i Oslo, slår dette sterkt ut i kommunebudsjettet.
- For det andre har Stortinget gjennom en årrekke pålagt kommunene nye oppgaver uten at det følger med penger til å løse oppgavene.

Et bredt flertall i Oslo bystyre har hittil lagt seg flat for denne todelte statlige politikken. Årsaken kan være at noen bystyrepolitikere jo tilhører overklassen sjøl og nok er glade for at Norge har blitt et skatteparadis for de rike. Andre er bare statslojale.

Hvem pålegger bydelsutvalgene å legge ned eldre senter og barnehager?

Overfør bydelene kopierer et bredt bystyreflertall den metoden staten bruker mot kommunene: Bydelene får for lite penger. I tillegg flytter bystyret nye oppgaver til bydelene uten at det følger med penger. De som trenger TT-transport har fått merke følgene av dette i 2004.

Like før sommerferien 2004 kuttet bystyret driftsbudsjettene i 8 av bydelene med 48,6 millioner⁵. Flertallets argument for disse kuttene, var at dette bare var en oppfølging av at bystyret sjøl i desember 2002 bevilget for lite penger til bydelene! Da vedtok bystyret nemlig at de bydelene som i 2003 kom til å bruke mer penger enn bystyret hadde bevilget, de skulle straffes med ekstra kutt i 2004. Bare RV stemte mot dette i desember 2002.

Ivar Johansen, som er finanspolitisk talsmann for SV, har i Akers Avis forklart hvorfor SV mener at bydelene må dekke slike budsjettoverskridelser selv, begrenset til 5 % av bydelens totalbudsjett: «Jeg tror dette er klok budsjettpolitikk fordi det skaper ansvarliggjøring. Men bare dersom virksomhetene kan stole på at bystyret mener alvor. SV er til å stole på»⁶.

Å mene alvor, betyr i denne sammenheng å si nei til nødvendige tilleggsbevilgninger. RV er uenig i dette og setter hensynet til folk først.

Straks sommerferien var slutt, kom det en ny runde med kutforslag fra

byrådet. Denne gangen rammet det alle bydelene og kommunens øvrige etater. Bystyret reduserte bydelsbudsjettene med ytterligere 109,3 millioner og krevde at alt skal innspares i løpet av året⁷.

Oversikt over bystyrets vedtak om kutt i bydelsbudsjettene for 2004⁸.

	Vedtatt 22. juni	Vedtatt 25 august
1 Bydel Gamle Oslo		8 350 000
2 Bydel Grünerløkka		8 350 000
3 Bydel Sagene		7 993 000
4 Bydel St. Hanshaugen	590 000	4 910 000
5 Bydel Frogner		8 192 000
6 Bydel Ullern	4 577 000	4 256 000
7 Bydel Vestre Aker	5 443 000	6 529 000
8 Bydel Nordre Aker	4 765 000	7 633 000
9 Bydel Bjerke		5 692 000
10 Bydel Grorud	14 723 000	6 442 000
11 Bydel Stovner		6 191 000
12 Bydel Alna	2 705 000	10 315 000
13 Bydel Østensjø		9 795 000
14 Bydel Nordstrand	6 796 000	8 506 000
15 Bydel Søndre Nordstrand	9 010 000	6 182 000
Til sammen	48 609 000	109 336 000

H, Frp., Krf og V stemte for alle kuttene. Ap og SV stemte for alle kuttene i juni, men for litt lavere kutt i august enn det flertallet vedtok. Men virkeligheten i mange bydeler er enda verre enn dette, fordi det opprinnelige budsjettet for 2004 var alt for lite til å betale den virksomheten som er i gang i bydelen. Alna bydelsutvalg må for eksempel kutte hele 28 millioner kroner, viss bydelen skal oppfylle både bystyrets første budsjettvedtak og de nye rundene med kutt i juni og august.

Bystyrepolitikere skylder på bydelsutvalgene.

Bydelsdirektørene, som er ansatt av byrådet, startet høsten med å foreslå dramatiske kutt for bydelsutvalgene:

Hel eller delvis nedleggelse av eldrecenter, fritidstiltak for barn og ungdom, barnehager, hjemmetjenester, sykehjem osv. Allerede 13. september fikk varaordfører Svenn Kristiansen (Frp) besøk i Rådhuset av en aksjonskomité fra Nordstrand Eldresenter. Dette senteret skal spare 400.000 av de til sammen 15,3 millionene som H, Frp. m.fl. har kuttet i bydel Nordstrand.

Til lokalavisa sa Svenn Kristiansen: «Beslutningene ligger på bydelsnivå». Og til aksjonskomiteen: «Jeg setter pris på at så mange av dere kom på besøk. Jeg håper bydelsutvalget finner andre steder å kutte.» – Tre dager seinere møtte 2-300 pensjonister fram til møtet i Nordstrand bydelsutvalg der BU-leder Ulf Stigen (Frp) skulle lede behand-

linga av kuttforslagene. Med så mange sinte velgere rundt seg i møtelokalet turte ikke bydelsutvalget gjøre stort annet enn å utsette avgjørelsen.

Hva skjer i bystyret når bydelsutvalget sier at nok er nok?

Medlemmer i bydelsutvalg må velge om de skal begå overgrep mot egen befolkning eller kreve større bevilgninger fra bystyret. I Hellerud bydelsutvalg støttet Ap og SV i 2003 et forslag fra RV om å kreve at bystyret tar ansvar og dekker bydelens underskudd. I den nye bydel Alna der Ap, SV og RV har flertall, vedtok bydelsutvalget i september 2004 å avvise budsjettkuttene som direktøren foreslo. Bydelsdirektør Erik Kjeldstadli anket straks dette vedtaket inn for bystyret.

Byrådet har pålagt bydelsdirektørene å opptre slik når et bydelsutvalg nekter å kutte i eget budsjett slik bystyreflertallet har forlangt. Bydelsdirektører er alltid lojale mot byrådet.

Ankesaken fra Alna kommer trolig til bystyret omtrent samtidig med 2005-budsjettet. Men vi kan se på hvordan det gikk med en liknende sak fra Grorud bydel i juni 2004. I bystyret begrunnet Maren Rismyhr RVs støtte til bydelsutvalget og foreslo:

1. *Bydelsdirektørens anke avvises.*
2. *Bystyret ber byrådet fremme en sak om tildeling av ekstra midler til bydelene slik at saken kan behandles i bystyret i august. Hver bydels tilleggsbevilgningsbehov skal beskrives i saken.*
3. *Bystyret ber bydelene avstå fra ytterligere budsjettreduksjoner som reduserer tilbudet til befolkningen inntil en slik sak er behandlet av Bystyret.*

Dette ble avvist mot RVs 2 stemmer. De andre partiene opphevet bydelsutvalgets vedtak. Et forslag fra Ap og SV brukte

litt andre ord enn H og Frp, men konklusjonen var den samme: «Bystyret forutsetter at Grorud bydelsutvalg vedtar tiltak for å bringe bydelen i økonomisk balanse.⁹»

Ivar Johansen (SV) begrunnet dette slik: «*Jeg skjønner veldig godt at flertallet i bydelsutvalget på Grorud, bestående av A, SV, RV og Hs fire representanter er fortvilet. Men verken i privat eller offentlig økonomi kan vi bruke flere penger enn vi faktisk rår over. Offentlige budsjetter må være salderte. Det var ikke det vedtaket som her var anket inn. Enkelte av punktene var heller ikke gjennomførbare, fordi de var i strid med statlige forskrifter eller inneholdt innebygde motsetninger. Derfor ønsker SV å imøtekomme bydelsdirektørens anke i den forstand at bydelsutvalgets vedtak oppheves.¹⁰*»

Frp-varaordførers svar til aksjonskomiteen fra eldresenteret på Nordstrand i september 2004 var bare en omskriving av det Johansen sa til bydelsutvalget på Grorud i juni. Men før det hadde Høyres gruppeleder Bård Folke Fredriksen brukt samme argument da han i 2002 stod på Rådhustrappa og møtte en demonstrasjon fra «La Gamle Oslo leve». Fredriksen (H) sa at protestene måtte rettes til lokalpolitikkerne. De gjorde prioriteringene. Men fra Høyres lokalpolitikere fikk demonstrantene motsatt svar: De kunne ikke gjøre noe der – fordi rammene fra rådhuset var for små. Denne flertallsholdninga i bystyret må snus. Det trengs omfattende aksjoner og politisk press fra fagforeninger, ungdomsklubber, pensjonistforeninger, idrettslag og andre som bryr seg om at bydelene skal få pengene de faktisk trenger.

TT-brukerne må lide fordi bystyret skal spare

Transporttjenesten for forflytningshemmede (TT) skal egentlig være et alterna-

ti tvt kollektivtilbud for de som ikke kan reise med buss, trikk og bane. Nå i 2004 er TT i stedet blitt det mest omtalte eksemplet på at bystyret flytter oppgaver til bydelene uten at nødvendige penger følger med.

Byrådet varslet allerede i september 2002 at de ville flytte ansvaret for TT fra Samferdselsetaten og til bydelene.¹¹ De fleste bystyrepartiene likte forslaget. De syntes det var helt i orden å splitte opp TT i 15 deler. I desember 2002 avviste bystyret RVs forslag som sa «ansvaret for TT-kjøring overføres ikke til bydel¹²».

Men motstanden mot oppsplittinga vokste i 2003. Alle som var berørt, skjønte at dette var et tiltak for å få gjøre det lettere å kutte i TT-tilbudet. I desember forklarte Byråd Margaret Eckbo (Frp) for bystyret at de som tenkte slik, tok helt feil: «*Det er registrert en viss bekymring fra brukerne på at tjenester som TT legges til bydelene. Men det er nettopp det som er målet; å få tjenesten dit brukeren er*». Og hennes partifelle Anette Wiig Bryn påpekte fordelene: «*F.eks. vil det jo være lettere å få til et system hvor flere TT-brukere kan reise sammen til forskjellige lokale arrangementer, som f.eks. eldresentra.*»¹³

Virkeligheten var annerledes. Utpå høsten 2003 mente flere politikere i Ap og SV at RV hadde hatt rett. De to partiene støttet derfor RVs forslag i et finanskomitemøte 25. november¹⁴. Men så ombestemte de seg og lanserte sin egen vri i bystyret noen dager seinere. Nå gikk A og SV inn for å splitte opp TT enda mer enn byrådet foreslo! De var «*i mot overføring av spesialtransporten til bydel*» og mente at «*dette kan få en rekke negative konsekvenser for brukerne*»¹⁵. I bystyret foreslo de at «*ansvaret for primærbrukerne av TT-tjenesten overføres ikke til bydel*».

Mens byrådet ville splitte opp TT i 15 deler, ville Ap og SV nå dele opp i 16

enheter. I bystyret stemte de på nytt mot RVs forslag om å beholde samlet ansvar for TT-tjenesten i Samferdselsetaten¹⁶.

I løpet av 2004 har motstanden og forbannelsen vokst blant TT-brukere som blir isolert i leilighetene sine. I august varsla Ap at de vil støtte RVs standpunkt. Viss SV gjør det samme, mangler det bare en stemme i bystyret for å stanse et høyre-eksperiment som har gjort livet vanskeligere for tusener av Oslo-innbyggere. Venstres og SVs standpunkt blir avgjørende.

Nedlegginga av Fagerli og SVs blinde tillit til Margaret Eckbo

Fagerli avlastningssenter ble fram til 1. juli 2004 drevet av Oslo kommune. Det var et tilpasset tilbud til pasienter som var utskrevet fra psykiatriske sykehus. Men byrådet, som mislyktes med et forsøk på å avvikle Fagerli i 2001, var nå fast bestemt på å nedlegge senteret.

Fordi bydelene i Oslo ikke hadde bygd opp tilpassede bolig- og omsorgstiltak, førte dette til at pasienter mot sin vilje ble sendt til private institusjoner som ligger enda lenger vekk fra Oslo.

Ap, V og RV samarbeidet både innbyrdes og med ansatte og pårørende. Men da saken kom opp i bystyret 26. mai stemte SV sammen med høyresida og mot et forslag fra Trond Jensrud (Ap) om å «*opprettholde drift ved Fagerli avlastningssenter inntil dagens beboere er sikret et langvarig bo- og omsorgstilbud.*»¹⁷

Reaksjonen fra tillitsvalgte i Fagforbundet og Sykepleierforbundet var en blanding av sjokk, fortvilelse og forbannelse. Etter hvert som det ble klart hva byrådets nedleggingsplaner betydde, økte motstanden også innad i SV mot den linja ledelsen hadde valgt.

Midt i juni oppsummerte tilsynslege Turid Evang situasjonen slik for en 45 år gammel pasient som skulle tvangs-

flyttes: «Jeg finner det uforsvarlig å flytte NN til Skår i dag, uten forvern, uten at han har sett stedet og rommet der han skal bo, uten at hans far ønsker det, til et sted der det vesentlig er eldre pleiepasienter og mot pasientens egen vilje.¹⁸»

Presset førte til at SV snudde. Dermed kunne Ap, SV, V og RV levere et felles forslag som bl.a. slo fast at «inn-til bydelene har et tilstrekkelig antall boliger og personell til pasienter med psykiske lidelser som skrives ut fra spesialisthelsetjenesten, opprettholdes driften av Fagerli avlastningssenter».

Men gleden ble kortvarig. Da helse- og sosialkomiteen skulle behandle forslaget i møte 15. juni, ga Trine Dønhaug beskjed om at hun og SV trakk seg som forslagsstiller og ville stemme i mot forslaget! Det ble et dramatisk møte. Mange ansatte fra Fagerli var tilhørere og trodde vel knapt det de så og hørte. Etter en pause der Fagerliansatte snakka grundig med SVs komitemedlemmer, ba SV om å få tatt en avstemning om igjen. Saken ble utsatt til ekstraordinært møte 21. juni. På dette avgjørende møtet overlot ledelsen i SVs bystyregruppe ingenting til tilfeldighetene. Gruppeleder Kari Pahle satt på tilhører-plass rett bak sine partifeller. Hun bidro med gode råd på papirlapper. – Flertallet som la ned Fagerli, bestod av H, Frp og SV¹⁹.

Egenandel på trygghetsalarm – en sosialpolitisk prøvesak

Trygghetsalarm var gratis i Oslo helt fram til utgangen av 2003. Første forslaget om å innføre egenandel kom høsten 2001. Byrådet – som da bestod av H, Krf og V – foreslo at egenandel «for brukere av trygghetsalarm fastsettes til 100 kr. pr. måned.²⁰» Men motstanden ble for sterk. Byrådspartiene stemte mot sitt eget forslag i bystyret! Protokollen fra budsjettmøtet 12. desember 2001

forteller at bare ett parti ville innføre egenandel: «Byrådets forslag ble forkastet mot 8 stemmer (SV).²¹»

Så gikk det to år før forslaget kom på bordet igjen. Høsten 2003 foreslo H/Frp-byrådet egenandel på 150 kr. pr. måned for alle husstander med inntekt over 114 000 kroner.

Nå var det usikkerhet både i Ap og SV. De to partiene unnlot å stemme da RV fremmet motforslag i helse- og sosialkomiteen²². Men ei knapp uke senere, da finanskomiteen behandlet saken, hadde de bestemt seg: Enstemmig støtte til byrådet!²³ Men denne gangen var det intern uenighet i flere partier. Gamle og funksjonshemmede protesterte mot en ny særskatt. I det avgjørende blystyremøtet 11. desember 2003 sa Erling Folkvord bl.a. at RV «er sjokkert over at ikke bare A, men også SV, Oslos tredje største parti på siste meningsmåling, er med på dette.» Han spurte «hvor mange av medlemmene i finanskomiteen som vet hva en trygghetsalarmskatt på 1.800 kroner betyr for en husstand som har 114.000 kroner å rutte med i året?»

Da snudde Ap, like før avstemninga. Tom Pape begrunnet snuoperasjonen slik: «Erling Folkvord undret seg over hvordan A kunne være med på å innføre egenandeler på trygghetsalarmer. Det har nok vi også undret oss over en tid. Derfor kommer vi ikke til å være med på det». Men SV var urokkelige. Egenandel på 150 kr. måneden ble innført av et flertall bestående av H, Frp, SV, V og Krf.

Grünerløkka bydelsutvalg vedtok i april 2004 at bydelen skulle betale egenandelene for trygghetsalarmbrukerne der. Bydelsdirektør Elisabeth Appa Beveney anket straks vedtaket inn for bystyret. – Da snudde Venstres bystyregruppe. Men SV sikret flertall for å oppheve bydelsutvalgets vedtak. De som vil ha trygghetsalarm i Grünerløkka bydel,

må betale egenandelene selv. Bystyreflertallet 26. mai 2004 bestod av H, Frp., Krf og SV²⁴.

Sjøl om Sosialistisk Venstreparti støtter særskatt på trygghetsalarmer, mener RV dette er ren høyre-politikk. Aftenpostens lederskribent var inne på det samme, men med litt andre ord:

«SV ble tungen på vektskålen. Begrunnelsen for SVs stemmegivning er at denne saken ikke handler om trygghetsalarmer, lokaldemokrati eller sosialpolitikk, men om styringssystemer. «Når bystyret har vedtatt egenandelen, må alle bydeler følge vedtaket», sa SVs talsmann, Andreas Behring. Prinsipielt mener SV at man må respektere de vedtak som er fattet av bystyret.

Ved en streng fortolkning av bevilgningsreglementet og reglene for budsjettbehandling, fremstår det som en korrekt konklusjon. Dette er imidlertid å skamri prinsipper. (...) Det eneste bydelsutvalget har gjort er å tilby sine eldre å betale egenandelene for dem. Det fortjener bydelsutvalget anerkjennelse, og ikke kritikk, for»²⁵.

Det ble pinlig for SV og Andreas Behring, tidligere leder av Oslo SU. I et innlegg i Aftenposten hevdet han at SV har «stemt for innføring av egenandelen med to betingelser». Den ene av disse skulle være at «det skal innføres en behovsprøving slik at de som trenger en slik alarm, men ikke har råd, skal få sin alarm dekket av kommunen.²⁶»

Dette er ikke sant. Protokollen viser at SV ikke stilte noen betingelser i bystyret²⁷. – For 2005 foreslår byrådet å øke trygghetsalarmskatten til 1 980 kr. Alle som har husstandsinnkomst over 176 000 kr skal betale. For SV er det fortsatt mulig å snu.

Barnehageforliket – som gjør barnehagene dyrere for de fattigste

Få saker fikk i 2003 bredere dekning i

riksmedia enn barnehageforliket på Stortinget. Stortingspartiene fra Frp til SV ble enige om å innføre maksimalpris. Men de «glemte» å bevilge nok penger til å gjennomføre forliket.

Byrådet i Oslo fant en enkel løsning: De økte foreldrebetalinga for de som har lavest inntekt!

Dermed må de fattigste foreldrene finansiere en del av stortingspartienes barnehageforlik. De som ikke har råd, kan jo bare ta ungene ut av barnehagen.

RV prøvde å stanse dette. Liv Gulbrandsen fremmet forslag i bystyret om at: «gjennomføringen av Stortingets vedtak om maksimumspris for barnehageplass skal ikke føre til noen økning av satser i kommunale barnehager»²⁸.

Forslaget ble nedstemt. V og Krf sikret at mindretallsbyrådet fikk flertall for å sende regninga for barnehageforliket til de fattigste²⁹.

Når eldresenter, barnehager og sykehjem blir markedsstyrt

Høyre-partiene vil ha både markedsstyrt forvaltning av det som har vært folkets felleseiendom, og de vil omgjøre offentlige velferdsordninger til privat bizzness. For dem er omorganisering minst like viktig som budsjettkutt. Omgjøring av kommunale etater til det som kalles Kommunalt foretak (KF) er en del av dette. Et KF skal drives etter bedriftsøkonomiske prinsipper og er i hovedsak det samme som et AS.

I mai 2004, da Havnevesenet skulle omdannes til Oslo Havn KF forklarte Roar Ellingvåg hvorfor RV er prinsipiell motstander av å organisere offentlig virksomhet i foretak:

«Foretaksorganisering svekker demokratisk kontroll, utydeliggjør samfunnsmessig ansvar, svekker planstyring til fordel for markedsvandalisme og det svekker de ansattes rettigheter.

Byrådet foreslår i sjelden klartekst å

avpolitiserer og privatiserer havnen i glide- og rask overgang fra etat til foretak til aksjeselskap, og som sikkert så skal selges.

Forsvaret av velferdsstaten og offentlig styring hadde stor folkelig oppslutning under valgkampen, noe som valgresultatet fortalte. RV deler syn på dette med en samlet fagbevegelse. Og miljøbevegelsen vil det samme. Nyorientering mot gamle verdier i A går i samme retning. Vi trodde SV var en selvsagt del av denne alliansen for fellesskap og anstendighet.

Der tok RV feil. Uten en merknad synes SV å gå i en kritikkløs allianse med borgerbyrådet, og vi frykter at vi ser en trend. Vi frykter at før bystyrets møte er over så har vi Tinkeren, Fagerli, egenandel på trygghetsalarmer og havnevesenet. To spørsmål om grunnleggende prinsipper og to saker som signaliserer verdier. Vi retter en appell til SV om å gå i seg selv, og finne ut hvem de vil være på lag med. Hvilke krefter de vil forsvare. Håper de gjør det før votinga.

Andreas Behring gjorde rede for SVs syn:

«En havneetat vil være en organisatorisk snodighet i kommunen. (...) Et kommunalt foretak gir oss mulighet til å styre i stort. (...) Når vi i dag oppretter et kommunalt foretak så er det fordi vi mener at byen er best tjent med at havnen organiseres i et havnekommunalt foretak».

Behring sa også at et KF «sikrer åpenhet, innsyn og kontroll med virksomheten». Noen minutter etterpå stemte SV for at alle styremøter i Oslo Havn KF skal foregå bak lukkede dører.

Venstres Ane Willumsen traff nok spikeren på hodet da hun mot slutten av debatten sa: «Jeg skal slutte meg til representantene Andreas Behrings og Bård Folke Fredriksens innlegg i saken.» Fredriksen er gruppeleder for Høyre. –

Ap og RV stemte mot å omgjøre Havnevesenet til Oslo Havn KF.

Skillelinjene var de samme et par år tidligere da Omsorgsbygg Oslo KF ble vedtatt oppretta. Dette selskapet fikk fra januar 2004 ansvaret for å «eie, forvalte og utvikle kommunens omsorgsbygg, institusjoner og barnehager etter forretningsmessige prinsipper»³⁰. I bystyret forklarte Knut Even Lindsjorn at SV ikke var bekymra for å la et kommersielt selskap overta kommunens omsorgsbygg: «SV vil at Oslo kommune skal føre en aktiv og offensiv eiendomspolitikk. (...) Da tror SV at organisering i kommunale foretak kan være fornuftig. Kommunale foretak kan gi både en mer effektiv og selvstendig styring, samtidig som den driftsansvaret sikrer nødvendig offentlig styring. (...) Det er ikke noe i denne saken som hindrer en eiendomspolitikk basert på SVs premisser»³¹.

RVs Chris Hartmann hevdet at «KF, Kommunalt foretak, er og blir en selskapsform som er 'nesten AS'. Selskapsformen er opprettet for at det skal bli lettere for høyrepartiene å innføre markedsstyring. Det var kjernen i grunnelsen for å opprette denne foretaksformen».

I et svarinnlegg gjentok Lindsjorn at SV «mener at KF er en hensiktsmessig måte å organisere virksomheter på»³². Bare RV og Ap stemte mot å la et nytt KF overta alle kommunens omsorgsbygg.³³ Og opprettinga av dette KF-et har allerede gitt resultater:

– Nordstrand Eldresenter leier i et kommunalt bygg som for lengst er nedbetalt. Med innføring av «forretningsmessige prinsipper», økte husleia fra 357 000 i 2003 og til 900 000 kroner i 2004.

– I Bjerke bydel måtte bydelsutvalget våren 2004 si nei til å være med på ombygging av en del av Økern alders- og sykehjem til omsorgsboliger.

Omsorgsbygg Oslo KF krevde en husleie som tilmed var hinsides markedspris.

– I Alna bydel blir det slutt på den tradisjonelle bruken av Trosterudvillaen, på grunn av uoverkommelige husleiekrav fra Omsorgsbygg Oslo KF.

Det finnes en annen vei. I Trondheim vedtok bystyret 26. august 2004 (flertall av Ap, RV, SV og Sp) å omgjøre Trondheim byggservice KF til en vanlig kommunal resultatenhhet.

Midtåsen – en vennegave fra byrådet som du må betale

Midtåsen sykehjem som åpnes i november, er en vareprøve på den nye privatiseringspolitikken som går ut på å slippe private investorer inn i offentlige prosjekter. Det kalles OPS – Offentlig Privat Samarbeid. Byrådet i Oslo har henta ideen fra Tony Blairs England. I Danmark ble den beryktede Farum-varianten av OPS forbudt ved lov, etter at det ble avslørt hvor dyrt «prøveprosjektet» der ble for kommunens innbyggere.

Når private med fortjenestemotiv tar over det som med et nyord kalles offentlig tjenesteproduksjon, endres sjølv motivet fra å utføre arbeid som dekker nødvendige behov i befolkninga til å skape privat fortjeneste på produksjon av tjenester. Sjølv tjenesteproduksjonen vil da koste mer fordi investor skal ha fortjeneste. Skattyterne eller brukerne får ekstraregninga. I Midtåsen-tilfellet må innbyggerne i Nordstrand bydel ikke bare betale en «rimelig» fortjeneste, men titalls millioner ekstra fra kommune-kassa til de utvalgte som uten noen form for kunngjøring eller konkurranse fikk inngå en 20-årig leieavtale med Oslo kommune.

Høyre-byrådene Bård Folke Fredriksen og Erling Lae hemmelig-

holdt høsten 2001 økonomiske opplysninger som ble framlagt for dem fra kommunens egne fagfolk. Byrådene ga bystyret usanne opplysninger stikk i strid med fagfolkernes påpeking i det hemmeligholdte dokumentet. Slik klar- te byrådet – mot stemmene til SV og RV – å få vedtatt en skjult pengegave til Atle Brynestad, finansmannen som eide Bjørndalen Eiendom AS. Han var tidligere medlem av Høyres økonomiutvalg.

RV mener at skattebetalerne som de neste 20 år skal betale tilleggsregninga for OPS på Midtåsen, har krav på å få vite hele sannheta. Derfor er det nødvendig at det avholdes en åpen høring der alle partier i bystyret får anledning til å stille spørsmål til de byråder og byråkrater som har vært aktører i Midtåsen-saken.

Noen sier både JA og NEI til reklamefinansiering

I juni 2001 var V og SV en del av bystyreflertallet som sa JA TAKK til reklamefinansiering av bysykler, leskur og toaletter. Og ikke bare det. Det samme flertallet delegerte «til byrådet å inngå avtale med leverandør av bysykler fullfinansiert med reklame». Avtalen skulle vare i 8 år. Bystyreflertallet ga byrådet samme fullmakt i et tilsvarende vedtak om nye leskur og toaletter. Flertallet vedtok at reklameavtalen for leskur og toaletter skal gjelde i hele 12 år. Det offentlige rom skal brukes som betalingsmiddel i alle fall fram til 2013. RV – og en utbryter i SVs gruppe som nå ikke er med i bystyret – var de eneste som sa nei.

Chris Hartmann fikk ikke svar da hun spurte «*hvor mange reklamesøyler det er planlagt å sette opp for å finansiere de sykklene?*» Hun begrunnet RVs NEI med at reklamen ville bli «*en visuell for- søpling av våre omgivelser.*» Og sist som- mer dokumenterte Aftenposten i flere

reportasjer at det hadde gått slik Chris Hartmann sa, uten at avisen nevnte noe om hvilke partier som hadde stemt for og mot reklameopplegget.

Men 31. august var det endelig en politiker som kom med ei klar melding. På Aftenpostens førsteside sa Ivar Johansen (SV) at «*det er prinsipielt uryddig å bruke det offentlige rom som betalingsmiddel.*»

Mange i Oslo er nok enig med Johansen. Bare synd at SV har stemt for at denne uryddigheta skal vedvare fram til 2013.

Er psykiatri viktig bare på papiret?

22. september 2004 vedtok bystyret en «*Handlingsplan for psykisk helsearbeid i Oslo kommune 2004-2008.*» Men det er uvisst hvor mye handling det blir. Planen er tydelig når det gjelder fordeling av ansvar: 41 planpunkter starter med ordene «bydelene skal». Men det står ikke hva tiltakene vil koste, og ikke et ord om hvordan bydelene skal få nok penger.

Ett eksempel: Bystyret vedtok i august et nytt kutt i budsjettet for Alna bydel, slik at bydelen nå er pålagt å kutte aktivitet for 28 millioner. Samtidig har statlige Helse Øst RHF pålagt Alna Distriktspsykiatriske senter å kutte 7,5 millioner i sitt budsjett.

Om bystyret ikke skaffer penger til bydel Alna, blir mange av de 41 fornuftige punktene med «bydelene skal» ikke stort mer enn gode ord frå byråd Eckbo (Frp) og dårlig samvittighet for bydelsutvalget.

Eckbo var bystyremedlem da den første psykiatriplanen ble vedtatt i 2002. Da snakket hun krasst om at god psykiatri koster penger: «*I og med at vi har økte utskrivningsantall fra institusjoner til bydelene får bydelene økte utgifter*», sa hun og etterlyste konkrete tiltak.

Men nå, når hun er blitt byråd, gjen-

tar hun de feil hun kritiserte det gamle byrådet for i 2002. I bystyremøtet 22. september foreslo RV at «*Handlingsplanen for psykisk helsearbeid i Oslo kommune 2004-2008 sendes tilbake til byrådet som bes fremme saken på nytt sammen med konkret redegjørelse for hva som trengs av bevilgninger for hvert av årene i planperioden.*» Dessverre ble dette avvist mot RVs 2 stemmer.

Er ikke NEI alternativet til JA?

Minst tre av de politiske partiene i Oslo (Ap, SV og RV) er mot at offiserer fra quisling-regimet i Bagdad skal få trening i Norge. I Stortinget sa likevel både Ap og SV ja da Bondevik-regjeringa i august la fram planen om slik opplæring. Det tok litt tid før dette ble kjent, fordi Ap og SV ga sin støtte til regjeringas plan i Stortingets utvidete utenrikskomité. Disse møtene er hemmelige.

Men da Klassekampen stilte spørsmål, bekreftet stortingsrepresentant Langeland SVs JA i den utvidete utenrikskomiteen: «*Jeg hadde dårlig magefølelse under behandlingen av dette forslaget. Men hva er alternativet? Mitt håp er at det kan bidra til å få okkupantene tidligere ut*»³⁴.

Dagen etter uttalte SVs nestleder Djupedal at «*dette er et ledd i kampen for et fritt og uavhengig Irak*»³⁵. – Aktivistene i solidaritetsarbeidet for den irakiske opposisjonen har hatt stikk motsatt syn, heilt siden den første USA-krigen mot Irak i 1991: Alternativet til å støtte stormaktskrig er å si NEI både til krigen, okkupasjonen og det quislingregimet som okkupanten har installert.

Da SV-ledelsens ja til å trene quisling-offiserene ble kjent, skapte det strid i SV. Mange var spesielt skuffet over Langelands JA-standpunkt. I 1999, da SV støttet Norges deltakelse i angrepskrigen mot Jugoslavia, var han nemlig

den ene en av de to i SVs stortingsgruppe som trosset partiledelsen og sa åpent at han var mot krigen.

Etter flere ukers drakamp kom det ei pressemelding som viste at partileder Halvorsen og nestleder Djupedal måtte

bøye av. Men fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe har det ikke kommet noen signaler som tyder på at Oslo-partiet som deltar i kampanjen Hent soldatene hjem har støtte fra partiets fremste folkevalgte.

Kapittel 5

Norge i 2004

– noe er helt galt!

Når både statskassen og overklassens private kontoer flommer over av milliarder, finnes det ingen anstendig grunn til at du skal godta dårligere kommunal tjenesteyting i 2005.

Mens landets inntekter har en eventyrlig vekst øker den kommunale fattigdommen. Ulikhetene vokser og hundretusener blir stilt på sidelinjen som arbeidsledige eller såkalt ny-fattige. Høyrepolitikken fremmer markedskref-tenes profittjag, fjerner rettigheter og ødelegger fellesskap. Det trengs motmakt og folkelig organisering mot den nyliberale offensiven.

Til daglig tenker de færreste av oss over hva som ligger bak den høyrepolitikken som føres. Mange synes det er rart at barnehager nedlegges, at kommunene blir fattigere, at vi «ikke har råd» til et godt offentlig helsevesen og at det skal koste flekta å ha plass i skolefritidsordninger.

Nedleggelse og kutt følges opp med økt privatisering. Trange økonomiske rammer er som en motor for privatiseringskåte lokalpolitikere. Når de offentlige tilbudene forsvinner, tvinges folk ut på det private markedet. Når folk fratras livsgrunnlaget, vokser antall tiggere. Tenk den kraften som ligger i å forene alle landets tiggere og kommuner i en felles kamp for verdighet og gode levekår.

RV og mange andre mener at det er

behov for grunnleggende forandringer. Dette heftet er et bidrag for å øke forståelsen og viljen til å gjøre noe. Vi trekker fram noen tall fra dagens virkelighet, viser til erfaringer fra den mindre kjente hverdagen i bystyret, de forskjellige partienes praksis og peker på noen sammenhenger.

RV mener at folk må gjøre noe sjøl. Handling er avhengig av å se muligheter og få tillitt og forståelse og opplevelse av at kamp nytter. Vi kaller det en kamp. En kamp som dreier seg om å forsvare opparbeidete rettigheter og fellesgoder.

Erling Folkvord sier det sånn i en kronikk i Klassekampen 22. september 2004:

«Den breie oppslutninga i Stortinget om tyninga av kommunane er uforståeleg viss vi ikkje ser på den langsiktige utviklinga i kapitalismen. Enkelt sagt: Kapitalismen er sjuk og Stortinget vil berge pasienten».

Det er ingen kamp mot vindmøller. Det er ingen kamp mot naturlover. Det er en kamp mot den høyrepolitikken som føres av flertallet på Stortinget og i kommunestyrene. Vi vil forklare hvorfor vi mener det, og at det er viktig at RV og folk flest engasjerer seg i denne kampen.

Statens og kapitalistenes grenseløse rikdom

Rikdommene som det siste tiåret er samla på statens og de største kapitalistenes hender er uten sidestykke i norsk historie. Også internasjonalt er Norge et unntak.

Påstandene er mange fra markedsøkonomer som fremstår som nøytrale vitenskapsmenn: – Vi har ikke råd! – Vi må tenke langsiktig og spare for framtida! – Vi kan ikke bruke penger fordi det skaper inflasjon og renteendringer! – Vi kan ikke bruke penger fordi det svekker konkurransekraften! – Vi kan ikke bruke penger som stimulerer økt etterspørsel og skaper ubalanse i handelsbalansen... osv.

Det er ganske frekt å snakke om «vi» når det er kapitalen i landet som omtales. Er det de 400 000 fattige (målt med EUs målestokk) som ikke har råd? Er det de økende antall sosialhjelpsmottakere som ikke har råd?

Hvorfor stilles det spørsmål om vi har råd til offentlige utgifter, og ikke spørsmål om vi har råd til å ha 100 000 arbeidsledige, om vi har råd til å ha lange helsekøer, om vi har råd til å svekke de sosiale tjenestene i kommunene.

Noen fakta om rikdom og vekst

Noen typiske kjennetegn ved dagens Norge er lett synlige:

- Statskassa fylles opp med hundretalls milliarder kroner.
- Avisene skriver stadig om nye overskuddsrekorder på børsen.
- Kapitalistene tar ut skyhøye skattefrie aksjeutbytter.
- Fattigdommen og forskjellene i landet øker.
- Samfunnet privatiseres – markedet overtar for offentlig og politisk styrte velferdsordninger.

Staten er rik og enkeltkapitalister og selskaper er rike. Renter og olje får fart på Norge sier Statistisk Sentralbyrås i en analyse fra september 2004.

«Internasjonal konjunkturoppgang, høye oljeinvesteringer og rekordlave renter har det siste året satt fart i norsk økonomi. Fortsatt vekst i oljeinvesteringene og lave renter ventes å gi høy aktivitetsvekst i Norge i flere år fremover. Fra 2. kvartal i fjor har BNP for Fastlands – Norge vokst med en årlig rate på 3,4 prosent. Innenlandsk etterspørsel har vokst enda mer og importen har dermed økt sterkt. Til tross for at en internasjonal konjunkturedgang kan sette inn mot slutten av 2005 og inn i 2006, vil produksjonsveksten i Norge fortsette. Oljeinvesteringene ser ut til å ville øke ytterligere, og lave renter vil fortsatt stimulere husholdningenes konsum og boliginvesteringer.»

Regjeringa opplyser at den delen av statsformuen som er i Oljefondet, vil passere 1.000 milliarder før årsskiftet. (se tabell nederst på neste side)

Samtidig hoper det seg opp store rikdommer på et fåtall private hender. Ikke bare i Norge, men også utenfor landets grenser. Economic Journal offentliggjorde 17.januar 2002 en rapport som viste at en prosent av verdens befolkning tjener like mye som de fattigste 57 prosentene. Åtte av ti lever under fattigdomsgrensen, og forskjellene mellom rik og fattig vokser.

Veksten til de multinasjonale selskaperne – stimulert av «globalisering» og «fri flyt» – førte til at de 200 største selskapene på slutten av 90-tallet stod for 25% av all produksjon av varer og tjenester i verden. Og utviklingen i Norge passer fint inn.

Aftenposten meldte 11. oktober at utbetalingene av aksjeutbytte til personer økte fra 43 milliarder i 2002 til 54,9 milliarder i 2003. Og den tidelen av befolkningen som har høyest inntekt, økte nettoinntekten sin med 9 prosent i 2003³⁶.

Eksemplet Stein Erik Hagen³⁷

Oslo-milliardæren Stein Erik Hagen har verdier som det ikke er så lett å forestille seg:

8 motorsykler, 14 biler, 12 motorbåter, 2 seilskuter, 1 seilbåt, 2 hytter i fjellet, eiendom for flere hundre millioner kroner, 2 leiligheter på Geilo, bolig for 60 mill. i Holmenkollen, 2 skjærgårdspærer i Kragerø, 1 herregård, egen butler, privat tjenerstab, helikopter, privatjet. Seilbåten Canica kostet alene mer enn 100 mill. Formuen er på over 10 milliarder kroner.

Og han lever i luksus! For å få parkeringsplass til en av sine hytter – den ved Kragerø – så kjøpte likegodt Hagen og kompisen skipsreder Morits Skaugen opp gatekjøkkenet på Valle. Da fikk de plass til 10-15 av sine egne biler og samme antall båtplasser.

Gatekjøkkenvirksomheten ble nedlagt, men gjett hva. Tomten eies fortsatt av firmaet «Valle Gatekjøkken A/S». Men bak det tilsynelatende lokale navnet skjuler det seg nå et Oslo-firma, som administreres fra rederikontorene til Skaugens rederi «Eikland A/S». Firmaet eies femti prosent hver av Stein Erik Hagen personlig og Skaugens firma «Firkløver A/S». Sånn kan det gjøres.

Statens overskudd og statens petroleumsfond i milliarder kroner.

Fra statsbudsjettet 2005

	Regnskap		Anslag	
	2002	2003	2004	2005
Samlet overskudd på statsbudsjettet og i Statens petroleumsfond.	1 29,4	133,3	168,5	169,7
Kapital i Statens petroleumsfond pr. 31.12. målt til markedsverdi	604,6	847,1	1 053,1	1 244,1
Statens petroleumsfond i prosent av BNP.	39,7	54,2	62,5	71,1

2004 har blitt et nytt knallår for landets rikeste. Kapital har utarbeidet en liste over formuen til de 400 rikeste³⁸:

- John Fredriksen: 22,70 milliarder kroner. (+10,70 mrd)
- Stein E. Hagen: 10,50 milliarder kroner (+1,40 mrd)
- A. Wilhelmsen: 10,40 milliarder kroner (+0,90 mrd)
- Olav Thon: 10,30 milliarder kroner (+1,0 mrd)
- J.H. Andresen jr.: 8,60 milliarder kroner (+1,70 mrd)

For å komme med på «Kapitals» liste over de 400 rikeste var det i år nødvendig å ha minst 200 millioner i formue. Det er 40 millioner mer enn for et år

siden. De 400 rikeste eier til sammen 333 milliarder kroner.

Tankreder John Fredriksen er nå den rikeste nordmannen noensinne. Og rikere enn arvingen til Onassis-imperiet. Dagen før budsjettet for Oslo ble lagt fram med et varslet kutt på 460 millioner kroner i 2005, viste VG at Fredriksens formue hadde økt med 880 millioner bare den siste uken. Halvparten av dette hadde altså hindret de foreslåtte kuttene i Oslo-budsjettet.

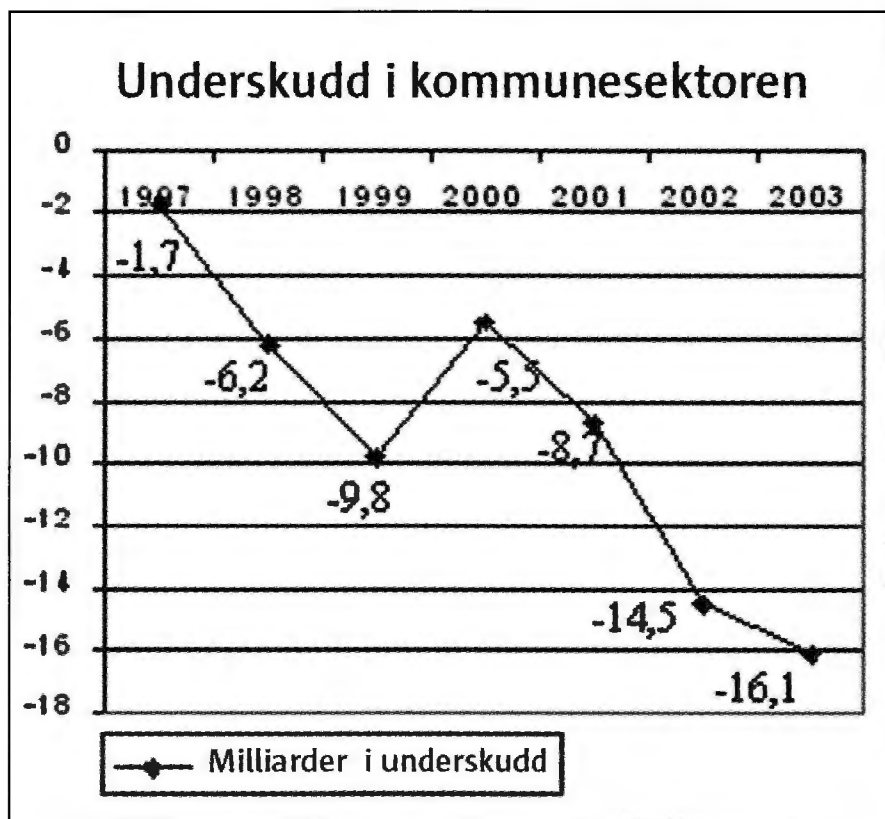
De rikes vekst skjøt fart med Brundtlandregjeringens skattereform på begynnelsen av 90-tallet som ga en formidabel skattelette til de rikeste. Bondevikregjeringen gjør sitt beste for å følge opp.

Noen fakta om velferdskutt, privat og kommunal fattigdom

En stor del av velferdsstaten i Norge er kommunal. Når Stortinget gir kommunene for lite penger, går det utover kommunale omsorgs- og helsetilbud.

Samlet underskudd for kommunene i 2003 ble på 16 mrd. kroner. Det var ingen overraskende budsjettsprikk, men resultat av Stortingets planlagte svekking av offentlig velferd. I statsbudsjettet for 2005 planlegger regjeringen at det private forbruket skal fortsette å vokse langt mer enn det offentlige: (se tabell på neste side)

Bildet er entydig. Kommunene klarer ikke å dekke behovene og de økte utgiftene når de pålegges nye oppgaver. Tall fra Statistisk Sentralbyrå og det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi viser det samme³⁹:

Hovedtall for norsk økonomi. Prosentvis endring fra året før

Statsbudsjettet 2005.

Faste 2001 priser	2003 (mrd. kr.)	2003	2004	2005
Privat konsum	721,9	3,8	4,5	4,0
Offentlig konsum	353,3	1,4	2,2	1,7

Samlet underskudd perioden 2000-2003 blir 44,8 milliarder. Når 2004-tallene kommer, blir samlet underskudd for 5 år trolig rundt 55 milliarder. Skal kommunene dekke inn dette selv på de neste årenes budsjetter, må barnehager, fritidsklubber, sykehjem og skoler legges ned.

Det er samtidig en mekanisme i måten kommunene blir tildelt penger på som gjør at de fattige kommunene blir rammet ekstra hardt. Det skjer fordi disse etter planen skal få en del av rammen fra rikere kommuner. Men når disse heller ikke har penger, så er det mindre penger å hente.

Kommunal fattigdom følges av privat fattigdom

I 1999 fikk 800 husstander matvarehjelp fra Frelsesarmeens Slumstasjon i Oslo til å komme seg gjennom julen. I 2001 var har tallet økt til over 1200. Samtidig som dette var oppe i media vedtok bystyret (12. desember 2002) kommunens budsjett for 2003. Bystyreflertallet vedtok under parolen «vi må prioritere det viktigste først» å gi heltidspolitikerne en lønnsøkning på opptil kr. 40.000, samtidig som de kuttet i sosialhjelpsatser til de som fra før av hadde minst.

Aftenposten 29. januar 2004 viser til analyser fra SSB om vekst i fattigdommen i Oslo. Dersom man bruker den nasjonale fattigdomsgrensen, som er

83.000 kroner på grunn av lavere boutgifter utenfor Oslo, er det seks prosent fattige i Oslo. FNs internasjonale velferdsrapport viste samtidig at forskjellene mellom rik og fattig i Norge hadde økt like mye som under Margaret Thatcher i Storbritannia. Den 10. september har samme avis en artikkel som viser at med EUs kriterier for fattigdom, så vil tallet på fattige i Norge være ca. 400 000.

Gjennomgang av skatelistene for de siste årene viser det samme tydelige bildet:

Inntektsforskjellene mellom Oslo øst og vest øker kraftig. Folk i og rundt Holmenkollåsen er de klare vinnerne. Fra 1999 til 2002 steg den gjennomsnittlige inntekten etter skatt med hele 50 prosent for beboerne på Oslos vestkant: Holmenkollen, Røa og Hovseter. Forsker Ivar Brevik fra Norsk Institutt for By og regionsforskning uttaler til Dagbladet 12.juli 2001 at: *Ingen by i Norden har så store forskjeller som Oslo, og forskjellene har økt. Dette er en villet politikk. Regjeringens politikk går ikke på å utjevne forskjeller.*

En Forskningsrapport – «Bedre helse – store forskjeller» fra Folkehelseinstituttet (2000-2001) – påviser at de med lav utdanning og liten inntekt dør først her i landet. De rike og velutdannede lever i gjennomsnitt ti år lenger. Dette betyr at vi på noen områder har

de største helseforskjellene i Vest-Europa.

Ferske analyser fra Statistisk Sentralbyrå

Statistisk Sentralbyrå kommenterer viktige trekk ved samfunnsutviklingen i sine analyser som de kaller «Sosiale indikatorer 1980 – 2004». (SSB friggitt 15. september 2004). Analysene er basert på statistikker og meningsmålinger. Her er noen av punktene:

– Ulikheten i inntektsfordelingen ser fortsatt ut til å øke, i 2002 har den rikeste tidelen av befolkningen 6,6 ganger høyere inntekt enn den fattigste tidelen. En vedvarende trend fra 1990-tallet har vært at personene med de høyeste inntektene også får en stadig større andel av den samlede inntektspotten. Og motsatt at de med

lavest inntekt får en stadig mindre del av den samme potten. To av tre mener det er en offentlig hovedoppgave å redusere den økonomiske ulikheten

– Stadig flere personer i yrkesaktiv alder er midlertidig eller varig borte fra arbeidslivet på grunn av helsesvikt. Antall uførepensjonister øker og passerte 300 000 i 2003, samtidig som antall mottakere av sykepenger, rehabiliterings- og attføringspenger har økt sterkt de siste årene. Antall sosialhjelpsmottakere øker også, og mottakerne er flest blant unge og enslige forsørgere.

– Nesten 340 000 personer ønsket i 2003 en sterkere tilknytning til arbeidslivet. Arbeidslivet ser ut til å stille større krav til de ansatte og er preget av betydelige omstillinger og strammere tidsfrister.

Pengemakta har strukturelle problemer til tross for stor rikdom

Kapitalen er som kreft. Den tar bare ansvar for sin egen vekst. Og når denne veksten blir mindre, er det du som skal betale.

Ser vi de siste 50 åra i OECD-landa under et, har den økonomiske veksten blitt lavere og lavere. Den langsiktige tendensen er at gjennomsnittlig avkastning fra investert kapital krymper. Profitten pr. investert krone blir mindre. Selv om en del gigantselskap midlertidig går så det suser, er denne langvarige gjennomsnittstendensen livsfarlig for kapitalistene som klasse og kapitalismen som system. Systemet viser klare sykdomstegn. Det er avhengig av vekst for å leve, men har problemer med å ekspandere og plassere penger på sitt «fornuftige vis».

Velferdsnett og privatisering er kapitalistenes svar på deres egne problemer

De strukturelle problemene med for dårlig avkastning for kapitalen skjerper motsetningen mellom arbeid og kapital. I det internasjonale konkurransejaget som følger av denne utviklingen, settes de private bedriftene under et økende konkurransepress. Svaret er todelt. For det første prøver de å øke profitten på kort sikt, og for det andre gjennomfører de endringer for bedre å øke avkastningen på lang sikt.

På kort sikt prøver kapitalistene å

kvitte seg med utgifter som de anser som unødvendige, og legge press på øvrige utgifter. Moteordet er «kostnads-effektivisering». Internt i bedriftene betyr dette å rasjonalisere og senke lønnsnivået. Utad betyr det kamp for å redusere skatter og avgifter. Derfor angripes kommuneøkonomien, trygdeordningene og lønns- og arbeidsvilkår både i privat og offentlig sektor. De framstilles som trusler mot landets konkurranseevne.

De siste års økonomiske vekst i Norge er et unntak i verdensammenheng. På grunn av oljen blir virkningen av de strukturelle problemene ikke like store på kort sikt. Men det betyr ikke at ikke makta kjører sin offensiv nå – som en politisk offensiv – drevet av behov for langsiktig endring, behov for å finne gode pengeplasseringer og ønsket om å holde et lavt skatte- og avgiftsnivå for seg sjøl.

Ved privatisering av tidligere offentlige sektorer (sykehjem, skolebygg, osv.), får kapitalen nye vekstområder – som den trenger for å motvirke de langsiktige strukturelle problemene. Pasienten får midlertidig ny rus å gå på – inntil konkurransen skjerpes og avkastningen også der går ned.

Nyliberal offensiv

Tross statsoverskudd som stiller Norge i særklasse, har de norske regjeringene i hovedsak ført den samme nyliberale politikken som sosialdemokratene Schröder og Blair står for i Tyskland og England. Økonomene Lystøl og Eilertsen bruker «Den nyliberale revolusjonen» som samlenavn på den nye økonomiske politikken som alle norske regjeringer har ført siden 1980.

Det vi opplever nå, er et politisk-ideologisk prosjekt for å forandre Norge. Under overflaten med kringling om bevilgningene til kommuner og sykehus foregår det en strukturert omdanning. Den nordiske velferdsmodellen, basert på universelle ordninger og offentlige tjenester, skal omdannes til en modell der velferd i økende grad blir en privat-sak.

Omleggingen av velferdsmodellen gjennomføres med mange parallelle tiltak som virker enda sterkere når de påvirker hverandre: privatisering og konkurranseutsetting, økning av gebyrer og egenandeler, og omlegging av den økonomiske politikken gjennom statsbudsjetter med prioritering av privat forbruk framfor offentlig forbruk. Den nye skoleloven og sykehusreformen

fremmer på sin måte etableringen av private alternativer.

Det er så gjennomført! Se for eksempel på forslaget om å endre sykelønnsordningen som er en del av statsbudsjetttopplegget for 2005. Noen synes kanskje at forslaget om at NHO og bedriftene skal betale for mer av sykefraværet, høres uskyldig ut. Og så kommer det fra en høyreregjering. Men stikkordet er igjen – privatisering. Det er nettopp det som skjer når sykdom skal betales direkte av partene i arbeidslivet (og gjett hvem som får regninga neste gang). Offentlig utbetaling overføres til andre arenaer.

Det skjer en bevist omlegging fra offentlig til privat sektor. Statistisk Sentralbyrå legger fram tall og statistikker som begrunnelse for sine analyser.

Makroøkonomiske hovedstørrelser 1996-2006.

Regnskap og prognoser. Prosentvis endring fra året før der ikke annet framgår.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Prognoser		
									2004	2005	2006
Realøkonomi											
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	6,5	3,2	2,7	3,3	3,9	1,8	3,6	3,8	5,0	4,7	5,1
Konsum i offentlig forvaltning	3,1	2,5	3,3	3,2	1,3	5,8	3,1	1,4	3,1	1,7	1,8
Bruttonasjonalprodukt	5,3	5,2	2,6	2,1	2,8	2,7	1,4	0,4	3,3	3,3	2,8
Driftsbalansen, mrd. kroner	70,7	70,5	0,5	66,4	228,9	235,2	196,1	201,2	249,2	253,3	241,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Frigitt 16. september 2004

Tabellen På neste side viser det som kalles «makroøkonomiske hovedstørrelser» for en tiårsperiode. (se tabell nederst på forrige side)

Tallene er tatt med her for å vise tre forhold:

- Privat sektor vokser vesentlig mer enn offentlig sektor. Og prognosene viser at regjeringa vil øke forskjellen i veksttakt: 2004-2006 øker privat forbruk med ca. 5% pr. år mens offentlig forbruk øker med ca. 2% årlig.
- Norge har fortsatt god økonomisk vekst. Bruttonasjonalproduktet øker med ca. 3% pr år.
- Norge går med overskudd. Anslaget for statsoverskuddet i 2005 er 169,7 mrd. (se tabell side 24) og prognosen for driftsbalansen med utlandet viser overskudd på 253,3 mrd.

Kapitalens internasjonale er på offensiven

Denne omleggingen skjer ikke bare i Norge. De strukturelle problemene finnes i store deler i den kapitalistiske verden. På sett og vis har Norge levd på en gullåre – oljen – som har dempet virkningene i landet. Men omleggingen av velferdsstaten – fra offentlige ordninger til marked – får sterk bensin fra den internasjonale kapitalen og dens makt, organisering og styring.

Internasjonale økonomiske og politiske institusjoner tar farge av de rådende maktforholdene. Så vel OECD (samarbeidsorganisasjon for de vestlige regjeringer), Verdensbanken som Det internasjonale valutafondet (IMF), Verdens handelsorganisasjon (WTO) og EU/EØS er viktige instrumenter for å fremme og institusjonalisere en markedsliberalistisk politikk. For tiden angripes offentlige velferdstjenester over hele verden gjennom de såkalte

GATS-forhandlingene i WTO (forhandlinger om handel med tjenester). På område etter område i samfunnet åpner politikerne for «fjernstyring» gjennom internasjonale direktiver og avtaler.

Skjuler konsekvensene

Åpenlys fattigdom og nød er farlig. Det må ikke vises. Statsråd Ingjerd Schou (H) hadde bare vært ti dager i Sosialdepartementet da statssekretær Osmund Kalheim like etter valget i fjor sa i fra i Aftenposten at: *Vi er nødt til å ha målrettede tiltak på individnivå.* Løsningen etter en såkalt idedugnad mot fattigdom gikk ut på at det trengs:

- Ny definisjon av begrepet fattigdom.
- Mer målrettet fattigdoms-politikk.
- Mer behovsprøving. Vekk fra gruppetankegang.
- Økt bruk av individuelle avtaler.
- De som klarer seg selv og får lite fra det offentlige, må regne med å få enda mindre.

Utgangspunktet var å få vekk oppslutningen om universelle rettigheter og avtaler: *«I forrige århundre var det et viktig og godt velferdsgrep. Nå er situasjonen mye mer sammensatt. Vi er nødt til å ha målrettede tiltak på individnivå.»*, sa statssekretæren.

Uttalelsen var ei oppfølging av Bondevik-regjeringas Sem-erklæring der det heter at *«vi har råd til å forhindre fattigdom i Norge, dersom vi er villige til å se med nye øyne på gamle velferdsordninger»*.

Regjeringserklæringen ble raskt fulgt opp med meldinger til trygdekontor, sosialkontor og a-etat om å tenke i nye baner. Endringen innebar både omlegging og kutt. *«Dersom politikken skal bli mer målrettet, innebærer det ifølge Kaldheim også at noen vil få mindre hjelp*

av det offentlige enn i dag.» (Aftenposten 20.10.2001)

Flere sammenhenger

De kan ikke spise middag hver dag. De må velge om de skal kjøpe brød eller hente medisinene på apoteket. For de har ikke råd til begge deler. Slik var tilværelsen for mer enn 9000 personer mellom 16 og 67 år i Norge i 2001, et av verdens rikeste land hvor mer enn 80 000 nordmenn mottok såkalt grunnstønad.

Det er en sammenheng mellom rikdommen og fattigdommen. Og det er en sammenheng mellom rikdommen og maktas utfoldelse. Det er en blå tråd gjennom en høyrepolitikk som forsøker å løse maktas og rikdommens problem. Kapitalistklassens kamp for å øke sine profitter henger sammen med angrep mot vanlige folks kår og rettigheter. Det

henger sammen med økt rasisme og kvinneundertrykking og kriger.

Det er derfor også en sammenheng mellom den kampen som folk flest fører på arbeidsplasser, i helsekøer og kommuner.

- Kamp mot budsjettkutt og privatisering
- Faglig kamp om arbeidsrettigheter – lønns- og arbeidsforhold
- Faglig-politisk kamp – mot sosial dumping, arbeidstid, om pensjonsrettigheter og demokrati
- En økonomisk og politisk kamp om skatter og bruk av oljepenger
- En antikrigskamp og utvikling av internasjonal solidaritet
- En kamp mot EUs fri kapitalflyt

Det er grunnlag for en felles kamp og allianser for å spinne en rød tråd mot kapitalens internasjonale offensiv.

Finansbyrådens bortforklaringer

Finansbyråd André Støylen sa det rett ut da han la fram 2005-budsjettet: De som trenger eldreomsorg, skole og barnehager må finne seg i store kutt fordi de rikeste fortsatt skal slippe å betale skatt. Men han sa det selvsagt med mer dannede ord.

Alle meldingene om vekst og overskudd, gjør det vanskelig å bruke argumentet om «dårlig råd». Makta gjør derfor sitt for å tåkelegge kuttene i de offentlige utgiftene. Dette gjøres både ved å legge fram tall og budsjetter slik at de er komplett uforståelige for folk flest og ved å pakke inn bevisst høyrepolitikk i velbrukte fraser.

For å vise den siste innpakningen, siteres begrunnelsen fra den såkalte finanstalen til Finansbyråd i André Støylen 22. september 2004. For å begrunne kutt i Oslo-budsjettet på opp mot en halv milliard kroner – ca. 250 millioner bare i bydelene i tillegg til at disse alt hadde akkumulert underskudd på over 100 mill) – og for å ikke bruke eller skaffe tilveie flere skattepenger, sa han (understrekingene er våre):

Et svakere driftsresultat de neste fire årene vil føre til at gjeldsbelastningen stiger ytterligere, og gjør kommunen mer sårbar for renteendringer og svingninger i inntektene. I så fall vil man også svekke grunnlaget for det fremtidige tjenestetilbudet til innbyggerne.

Det krever disiplin å håndtere svingninger i skatteinntektene. Når inntektene øker, er det veldig enkelt å øke utgiftene. Men det er smertefullt å redusere utgiftene igjen når inntektene går ned.

Stramme inntektsrammer gjør at driftskostnadene må begrenses. Det betyr ikke at vi ønsker at utgiftene skal svinge i samme takt som inntektene. Vi må akseptere lavere resultatgrad og økt låneopptak i perioder med svikt i skat-

teinntektene. Samtidig kan vi ikke bare skyve problemene foran oss. Prisen for å unnlate å gjøre mindre justeringer nå, blir gjerne at man må ta langt større kutt senere.

Han sa senere:

Byrådet legger frem et budsjettforslag som er tilpasset den økonomiske virkeligheten Oslo kommune nå opplever. Rammene er strammere enn kommunen har vært vant til i årene frem til i fjor høst. Dette er krevende både for byrådet, bystyret, virksomhetene og den enkelte medarbeider.

Byrådet inviterer til samarbeid for byen.... Byrådet inviterer samtidig til å unngå at høye driftsutgifter undergraver denne fremtiden. Byrådet inviterer derfor til fortsatt omstilling og effektivisering. Alternativet til ansvarlig opptreden nå er større problemer senere

Disse sitatene lar seg oversette:

– *Ikke svekke grunnlaget for fremtiden, betyr kutt nå! Det er en nødvendighet. Budsjettbehandling fjernes fra politiske vurderinger i dag, – og i framtida. Dette formuleres i andre sammenhenger med ord om at bruk av flere penger i dag vil sette begrensninger i kommunens fremtidige økonomiske handlefrihet.*

– *At det er smertefullt å redusere utgifter senere, og at vi ikke bare kan skyve problemene foran, viser også at høyrepolitikeren argumenterer helt likt med representanter i et privat bedriftsstyre. Folks behov har ingen plass i finansbyrådens virkelighet. Det gjelder å sikre disiplinen.*

Om vi oversetter til tydelig dagligtale og sammenfatter budskapet hans, blir det slik:

De rikeste blir raskt enda rikere enn de er nå. De liker ikke å betale skatt. Hvis de rikeste skal beholde sine store skattefritak, og staten skal fortsette å trappe opp utenlandsinvesteringene, da må folk flest i Oslo fratas store deler av den tjenesteytinga de har i dag.

I en sammenheng var finansråden selv klar og politisk:

Byrådet ønsker fortsatt ikke å ta i bruk eiendomsskatten som inntektskilde i Oslo. Dette har en politisk begrunnelse. Vi ønsker ikke å påføre innbyggerne ekstra kostnader ved å gjøre det dyrere å bo og å drive næringsvirksomhet. – Les for business og de rike! Klassekarakteren i budsjettet lot seg ikke helt skjule.

«Sminke» skjuler milliardbidrag til de som minst trenger det

Å bruke falske tall er en politisk hersketeknikk som altfor sjelden blir avslørt

Framlegging av for pessimistiske prognoser er ofte brukt som metode for å legitimere markedsliberalismen. I mange år har statsregnskapet tilsynelatende endt opp med hundretalls milliarder kroner i overraskende overskudd. Årsak: Oljeprisen var satt alt for lavt i budsjettet. Dette vil gjenta seg når vi får statsregnskapet for 2004.

En annen metode er trikking med skattelister. De fleste tror jo at listene viser den skatten hver person betaler. Se bare hva Aftenposten i oktober 2003 skrev om Oslos største skattytere:

«Rimi-Hagen er også den som betalte mest i skatt, han punget ut med 293,6 millioner kroner til skattefuten. Det tilsvarer 115 324 kroner i timen, hver eneste timet døgnet rundt i hele 2002.» Olav Nils Sunde som bl.a. eier Color Line var en god nummer to: «Sunde betalte nesten 250 millioner i skatt». På tredjeplass kom Trygve Hegnar. Aftenposten skrev at han «måtte punge ut med 133 millioner»⁴⁰. – Men alt dette er usant. Ren bløff.

Å forklare dette skattelistebedraget som starta i 1992 er ikke helt enkelt: Skattelistedene føres på grunnlag av skattelovens § 10-11 som sier at aksjeutbytte er skattepliktig inntekt. Men når listene utarbeides, har finansministeren pålagt likningskontorene å se bort fra skattelovens § 10-12 som sier at de skattyterne som mottar aksjeutbytte, automatisk skal gis et bidrag som er like stort som inntektsskatten! De får dette bidraget uten å søke! Det betyr null skatt på

aksjeutbytte kombinert med topplasse- ring på skattelistedene.

«Det er jo direkte veiledende informasjon,» sier skatteekspert Knut Boye ved Norges Handelshøyskole til Bergens Tidende. Han kjente ikke til ordninga før avisa ringte. Bergens likningssjef Svein Røynesdal snakker tydeligere. Han «hevder at Arbeiderpartiet under skattereformen i 1992 åpnet for så store skattelettelser for de rikeste at de bevisst ønsket å villette folk flest.

– Arbeiderpartiet gjorde dette for å sminke de nye skattereglene. Dermed ble de mer spiselige for venstresiden i eget parti, sier Røynesdal. – Og dette kan jeg si nå, fordi jeg ved årsskiftet blir pensjonist. Derfor er det vel ikke så aktuelt å kaste meg nå, humrer han.⁴¹»

Skattedirektoratet opplyser at det i 2002 ble gitt bidrag (eller godtgjørelse) til 43 400 personer i Oslo. Bidragene utgjorde i alt 3,7 mrd. kroner. En fjerdepart havnet hos Rimi-Hagen og seks andre personer! Disse sju mottok mer skattelettebidrag enn det Oslo brukte til sosialhjelp det året⁴².

Skattelistedene viste altså en skatteinn- gang i Oslo som i 2002 var 3,7 mrd. kroner høyere enn det som ble innbetalt. Tilsvarende tall for hele landet var 11,7 mrd.kroner. RV mener dette er galt. Folk skal ikke narres til å tro at rike aksjeeiere betaler store bidrag til bykassa, når sannheten er at mange av dem ikke betaler inntektsskatt i det hele tatt. Byens rikeste bør ikke få sole seg i medieglansen av en skatt de ikke betaler.

RV foreslo derfor at bystyret skulle be finansdepartementet endre reglene slik at vi får korrekte skattelister som viser hver skattyters virkelige skatt. Men da forslaget kom til bystyret i fjor høst, foreslo Tom Pape (Ap) at bystyret skul-

le avvise realitetsbehandling⁴³. Ap ønsket ingen debatt om sminkinga av skattesystemet. Og nesten alle partiene var enig. Bare Venstre var for at RVs forslag burde behandles.

Det er mulig å lykkes i kampen mot den nyliberale offensiven

Den unike økonomiske situasjonen i Norge gjør at det er litt vanskelig å begrunne velferdskutt på en troverdig måte. Hvis vi avslører alt pratet om måtehold og i stedet stoler på oss sjøl og slåss, kan alt skje.

I Norge har «Kunnskapssenter for Fagorganiserte» DE FACTO i flere år presentert analyser og rapporter som undergraver de fleste markeds- og medie-økonomenes ensidige framstillinger om «økonomiske nødvendigheter». (Les f.eks. boka «Den nyliberale revolusjonen» skrevet av Peder Martin Lysestøl og Roar Eilertsen, utgitt 2001.) Også internasjonalt er det økonomer som reagerer og forsvarer offentlige sosiale ytelser og utjevning (Se LO-aktuelt 20.09.2004)

Fordi den rå høyrepolitikken ikke er resultat av en nødvendig utvikling, men av bestemte politiske prioriteringer, så er det også mulig å påvirke hva som skjer – gjennom fagforeninger, interesseorganisasjoner og lokalpolitikere og kommuner som ikke vil være gisler for raseringen av velferdsstaten.

Fordi Norge på en måte er i en unntakssituasjon med økonomisk vekst og mange penger, så er det mulig å oppnå resultater. Sentralbanksjefen spår økonomisk vekst både i år og til neste år.

Her ligger også en mulighet til å kjempe. Folk som kjenner sine egne slunkne lommebøker og ikke klarer å betale SFO, barnehageavgift eller andre egenandeler kan ikke unngå å lese om alle Rimi Hageners luksusliv.

Privatisering og velferdskutt merkes. Det skaper motstand. Nordmenns motstand mot privatisering øker. Dette går fram av en måling i verdi- og holdningsundersøkelsen «Norsk Monitor» som ble gjennomført de siste månedene i

fjor. Høsten 2001 svarte 26 prosent at de er helt eller delvis uenige i at privatisering er bra. Høsten 2003 var andelen økt til 41 prosent. Og i en undersøkelse gjennomført av Opinion for LO (okt. 04) svarer 58 prosent at velferdstjenester skal være betalt og organisert av det offentlige.

De tidligere refererte «sosiale indikatorene» fra Statistisk Sentralbyrå peker på at:

Mistilliten til det politiske systemet blir sterkere, det blir færre som deltar og engasjerer seg i folkevalgte organer og pessimismen får vind i seilene. Dette ser ut til være utviklingen i det norske samfunnet. Blant annet var det en kraftig økning i mistilliten til politikere og politiske organer i løpet av 1990-årene.

Den tidligere sosialdemokratiske velferdsmodellen i Norge ble etablert som et funksjonelt klassekompromiss for kapitalen. Dagens strukturelle problemer gjør at modellen ikke lenger er så funksjonell. Men i tillegg til at kompromisset var funksjonelt for kapitalen, så ble en god del av innholdet og velferdstilbudene presset fram av folkelige bevegelser. På sin måte har offentlige velferdsordninger en sentral plass i folks hjerter i Norge – kulturelt og historisk. Dette gir en styrke og økte muligheter for å bygge folkelige allianser også i dag.

Fagbevegelsen vokste seg sterk parallelt med og gjennom kampen for velferdsstaten. Privatisering og høyrepoli-

tikk truer både velferdsgoder og lønns- og arbeidsvilkår. Sosial dumping er en av kapitalistenes metoder. Innleid arbeidskraft til dumpinglønn undergraver selve det kollektive avtaleforholdet. Arbeidslivet privatiseres i flere dimensjoner. Derfor er aksjoner som Heismontørenes streikekamp høsten 2004 i seg selv en viktig del av kampen mot høyrepolitikken og til forsvar for

velferdsstaten. Kampen for almenngjøring av tariffavtaler er også viktig for den kampkraften som skapes gjennom kollektiv arbeiderorganisering. Denne kampen må forenes med kampen mot kutt i kommunesektoren, mot egenandeler på helse, protester mot nedleggelse av sykehjem og den politiske kampen mot privatisering.

Men i bystyret sa nesten alle NEI til Folkeaksjonen Velferd

86 kommuner, to fylkeskommuner og en bydel i Oslo hadde fram til sommeren 2003 sluttet seg til Folkeaksjonen Velferd, som ble etablert i 2002 under parolen «Forsvar velferden – styrk kommuneøkonomien!»

Oppslutninga rundt om i landet er tverrpolitisk – muligens med unntak for Fremskrittspartiet – og gjenspeiler at ordførere og andre lokalpolitikere i økende grad blir stilt overfor valget: Lojalitet overfor statens innstramningspolitikk eller lojalitet i forhold til innbyggernes behov for velferdstjenester. 124 ordførere leverte 25. november 2003 et opprop til Stortinget og regjeringen, med overskrifta: Nok er nok! Tid for handling! De sa bl.a.:

«– Vi er lei av alt pratet om det kommunale selvstyre når man har et statlig sektorisert overvåkingssystem som i praksis undergraver selvstyret.

– Vi krever at Stortinget vedtar et statsbudsjett som retter opp underbalansen i kommunenes økonomi.

– Vi krever en holdningsendring fra Storting og Regjering som gir 100 % dekning for kostnadene som kommunen påføres gjennom stortingsvedtak og andre forordninger fra Regjeringen og dens etater, dvs. slutt med å sende oppgaver til kommunene som dere ikke vil betale for.»

Fra Oslo hadde Hellerud bydelsutvalg alt meldt seg inn i Folkeaksjonen. Men Oslos ordfører Per Ditlev-Simonsen hadde bystyreflertallet i ryggen da han holdt seg langt vekke fra Stortinget denne dagen. Oslo bystyre liker ikke den slags tverrpolitisk samarbeid mot statsmakta. Dette kom klart til syne da bystyret – ei tid før ordføreroppropet

ble levert på Stortinget – behandla RVs forslag om å melde Oslo inn i Folkeaksjonen Velferd.

Da saken ble forberedt i finanskomiteen, ga Ivar Johansen (SV) klar støtte til forslaget. Han sa at «aksjonen har sin styrke i at kommuner, ansattes organisasjoner og brukerorganisasjoner står sammen om å bedre ressurs situasjonen til kommunene»⁴⁴.

I finanskomiteen stemte SV derfor for innmelding. Men SVs gruppeleder Kari Pahle var helt uenig. De SV-erne som var for Folkeaksjonen Velferd, måtte gi seg. Da saken kom til avstemning i bystyret kommenterte en smilende Høyre-ordfører avstemninga med disse ord:

«De som stemmer for mindretallsstillingen viser stemmetegn. Det var SV i komiteen. SV forholder seg i ro. 3 stemmer, Mohamed Abdi og RV stemmer imot. Innstillingen er vedtatt.»⁴⁵

Mohamed Abdi (Ap) som stemte sammen med RV, er ikke med i bystyret nå.

LO i Oslo og Attac: Ny kurs i 2005 – mobiliser mot markedsliberalismen!

Mange organisasjoner arbeider for å prøve å snu den politiske dagsordenen fram mot stortingsvalget høsten 2005. LO i Oslo og Attac Norge m.fl. har utarbeidet et kort felles grunnlag for en 2005-kampanje som krever ny kurs for Norge – bort fra markedsliberalisme og privatisering. De planlegger også landdomfattende demonstrasjoner i septem-

ber 2005 ei ukes tid før stortingsvalget. Det politiske grunnlaget likner en god del på plattformen til Folkeaksjonen Velferd, som Oslo bystyre sa NEI til:

«Vi ønsker å si klart i fra til alle politiske partier foran stortingsvalget i 2005: Nå trenger ikke verden mer markedsliberalisme. Vi trenger ikke mer privatisering. Vi trenger ikke skatteletter for de rike. Vi ønsker ikke en utvikling der pengeseddelen blir stadig viktigere på bekostning av stemmeseddelen.

Vi ønsker å skape et Norge som tar vare på mennesker. Vi vil utjevne de sosiale og økonomiske forskjellene i samfunnet. Vi vil kjempe for global rettferdighet. I markedsliberalismens Norge holdes over en halv million mennesker ute fra arbeidslivet. Markedsliberalismen har gitt oss økende forskjeller, harde offentlige nedskjæringer og økende avmakt blant folk flest. Markedsliberalismens Norge setter kapitalinteressene foran global rettferdighet og utjevning.

Etter 25 år med høyrebølge ser vi at det er nødvendig å skape en ny allianse av de mange som ønsker å forsvare demokratiet og videreutvikle velferdsstaten. Vi kan bidra til å endre kursen i 2005. Deretter må det bygges videre på det folkelige engasjementet mot høyrepolitikken. Det må skapes en politikk for interessene til folk flest, som kan drive markedsliberalismen tilbake og utvikle en styrket, modernisert velferdsstat. Det må skapes en politikk som stiller Norge på riktig side i kampen for global rettferdighet.

Vi ønsker å utvikle en ny allianse som kan gå i spissen for den folkelige mobiliseringen som nå er nødvendig. I 2005 må folkets egne ønsker og bekymringer sette dagsorden for de politiske partiene

og valgkampen. Alle gode krefter oppfordres til å delta: Sett deres egne krav på dagsorden for valgkampen – sammen kan vi bekjempe markedsliberalismen og kreve en ny kurs ved valget i 2005!»

Vi håper mange vil slutte opp om dette. Men en del politikere sikkert vil si nei. Kanskje vil få oppleve en del repriser på Arbeiderpartiets argumentasjon da Oslo bystyre diskuterte RV-forslaget om innmelding i Folkeaksjonen Velferd. Libe Rieber-Mohn (Ap) sa det slik:

«For det første er det aksjonens politiske grunnlag. Jeg tok en liten søk på internett, og der fant jeg noen interessante resultater. Det viser seg at RV over det ganske land har fremmet likelydende forslag. Grunnen til det fant jeg på RVs hjemmeside, hvor det sies: «Folkeaksjonen Velferd sine krav er i samsvar med RV sine krav». Nå skal man imidlertid ikke være for fordomsfull, for det kunne jo tenkes at man konkret kunne være enig allikevel i sak. Det viser seg imidlertid, noe som ikke står i forslaget fra RV i denne saken her, men som står i grunnlaget i den uttalelsen som ble tatt da denne folkeaksjonen ble stiftet – som for øvrig er en organisasjon som har endret navn mangfoldige ganger, slik at organisasjonen i seg selv er ikke ny, det er bare navnet som er nytt – at i dette politiske grunnlaget sies det at man vil bruke underskuddsbudsjettering som aksjonsform og dermed bryte kommuneloven. Det synes jeg vil være relativt useriøst, hvis Oslo kommune skulle vedta at man ønsket en underbudsjettering av prinsipp.»

Enn om vi i stedet kunne få flere i bystyre og Storting som syns det er «relativt useriøst» når en politiker ikke tar befolkningas behov på alvor?

Kapittel 6

Nyttig å vite for budsjett demonстранter

Erfaringene fra bl.a. Alna og Nordstrand bydelsutvalg viser betydningen av at de som rammes møter opp i møtelokalet eller utenfor. Bredden, tyngden og mangfoldet i demonstrasjoner og aksjoner utover høsten og vinteren avgjør om det lykkes å stanse regjeringa og H/Frp-byrådets angrep mot Oslos befolkning.

Det viktigste er å få til grunnplansaktivitet i mange miljøer over hele byen. Her har vi samlet litt informasjon du kan trenge når du skal forsvare fritidsklubben, eldresenteret, skolen eller barnehagen eller si nei til fordyrende privatisering.

Ytrings- og aksjonsmulighetene er mange:

- brev eller e-post til politikere i bydelsutvalg, bystyre eller byråd
- møte fram i bydelsutvalg, bystyre eller Stortinget for å si din mening til politikerne
- skrive avisinnlegg. NB! Husk at korte innlegg får flest lesere
- åpne debattmøter, gjerne med ansvarlige politikere
- demonstrasjonstog eller folkemøte i bydelen eller felles for hele byen
- symbolske aksjoner som retter søkelyset mot de ansvarlige, eller for eksempel mot dem som topper skattelistene, men nesten ikke betaler skatt. Her er det bare fantasien som setter grenser.
- felles aksjonsdag(er) hvis mange grupper og foreninger samarbeider

Du har rett til å være til stede der politikere fatter vedtak.

Både møtene i bydelsutvalg, bystyre og i komiteene er åpne. Kommunelovens § 31 slår fast at du har rett til å være der:

«Møter i folkevalgte organer skal holdes for åpne møter hvis ikke annet følger av lovbestemt taushetsplikt eller vedtak etter denne paragraf.»

22. september la byrådet fram sitt budsjettforslag for Oslo 2005 og regjeringa kom med statsbudsjettforslaget 6. oktober. Timeplanen videre er slik:

Fra 25. oktober: Fagforeninger, aksjonskomiteer, andre organisasjoner legger fram sine synspunkter for bystrekomiteene. Det kalles å møte som deputasjon. Se nedenfor om hvordan du avtaler tid for dette.

16. november: Budsjettmøte i Byutviklingskomiteen.

17. november: Budsjettmøter i Helse- og sosialkomiteen, Kultur- og utdanningskomiteen og Samferdsels- og miljøkomiteen. NB! Vær oppmerksom på at partiene kan ta ett standpunkt i fagkomiteen og så stemme for noe helt annet i bystyret.

22. og 23. november: Konferansen *Velferd til Salgs?* i Samfunnssalen, Oslo. Påmelding til For Velferdsstaten, Storgata 23, 0184 Oslo. Tlf. 22 97 98 80, eller telefax 22 42 75 10 eller e-post: aksjon@velferdsstaten.no

23. november: Finanskomiteen i bystyret har heldagsmøte i Heftyehuset fra kl. 09.00. Heftyehuset ligger øverst i

Holmenkollåsen, like nedenfor Frognerseteren Hovedrestaurant og Skistua.

8. desember: Budsjettmøte i bystyret fra kl. 10.00.

15. desember: Vanlig bystyremøte kl. 12.00. I fjor ble noen enkeltsaker utsatt fra budsjettmøtet til neste bystyremøte. Slik ble husleieøkninga bl.a. i trygdeboligene stansa.

Stortinget behandler statsbudsjettet i den samme perioden. Der er ikke møte-datoene endelig fastsatt. Informasjon finnes på denne heimesida: <http://www.stortinget.no/> Det er ventet at Kommunalkomiteen avslutter sitt arbeid med budsjettet 7. desember og at finanskomiteen kommer med sin siste innstilling noen dager seinere. Det er vanlig at timeplanen blir endra på grunn av politisk drakamp.

Du har rett til å legge fram ditt syn for politikerne før de fatter vedtak.

I reglementet for bystyrekomiteene sies det slik: *«Utsendinger fra foreninger, grupper og lignende som ønsker å fremføre synspunkter på en sak, skal henvende seg til komiteen. Alle partigrupper informeres om tid og sted for mottakelse av deputasjonen. Skriftlig materiale fra deputasjonene omdeles til partigruppene.»*

Det er en tilsvarende bestemmelse i pkt. 37 i reglement for bystyret. Denne retten gjelder alle bystyremøter og alle komitemøter. For å bruke denne retten, er det enkleste at du ringer, skriver eller sender e-post til en av komitesekretærene:

– Miljø- og samferdselskomiteen:

Komitésekretær Arne Berge

tlf 23 46 16 29

– Kultur- og utdanningskomiteen:

Komitésekretær Bjarte Rørmark

tlf 23 46 14 77

– Helse- og sosialkomiteen:

Komitésekretær Else Gro Glosvik

tlf 23 46 18 60

– Byutviklingskomiteen:

Komitésekretær Kari Kiil

tlf 23 46 19 84

– Finanskomiteen: Komitésekretær

Arne Ivarson

tlf 23 46 16 28

Alle har samme postadresse: Rådhuset, 0037 Oslo.

e-post for generelle henvendelser til bystyret: postmottak@bys.oslo.kommune.no

e-postadressene til bystyremedlemmer og ansatte i bystyrets sekretariat er: fornavn.etternavn@bys.oslo.kommune.no

Eksempler:

Bystyremedlem Liv Gulbrandsen:

liv.gulbrandsen@bys.oslo.kommune.no

Komitesekretær Bjarte Rørmark: bjarte.rormark@bys.oslo.kommune.no

Du har rett til å ta kontakt med byrådets medlemmer, de hovedansvarlige for budsjettforslag og nedskjæringer:

Byrådsleder Erling Læe (H)

Tlf: 23 46 19 30 / 91 32 15 64

E-post:

byrådsleder@radhuset.oslo.kommune.no

Byråd for finans og utvikling André Støylen (H)

Tlf: 23 46 16 70 / 95 06 95 36

E-post: andre.stoylen@radhuset.oslo.kommune.no

Byråd for byutvikling Grete Horntvedt (H)

Tlf: 23 46 17 86 / 92 83 35 83

E-post: grete.horntvedt@radhuset.oslo.kommune.no

Byråd for barn og utdanning Torger
Ødegaard (H)
Tlf: 23 46 16 64 / 95 80 71 51
E-post: torger.odegaard
@radhuset.oslo.kommune.no

Byråd for velferd og sosiale tjenester
Margaret Eckbo (Frp)
Tlf: 23 46 11 68 / 90 09 69 97
E-post: margaret.eckbo
@radhuset.oslo.kommune.no

Byråd for miljø og samferdsel Peter N.
Myhre (Frp) Byrådets nestleder
Tlf: 23 46 19 34 / 90 58 42 28
E-post: petern.myhre
@radhuset.oslo.kommune.no

Byråd for næring og kultur Anette
Wiig Bryn (Frp)
Tlf: 23 46 12 21 / 48 12 50 45
E-post: anette.wiig.bryn
@radhuset.oslo.kommune.no

Oversikt over Oslo-politikernes
adresser og telefonnummer finner du
på internett:
[http://home.online.no/~ivajoha/folke-
valgt/oslopolitikere.html](http://home.online.no/~ivajoha/folkevalgt/oslopolitikere.html)

Du har rett til å arrangere møte eller demonstrasjon.

Det er ikke lenger slik at en må ha politiets tillatelse for å demonstrere. Men du skal i god tid gi politiet melding. Her er bestemmelsen i politiloven:

«§ 11. Arrangementer på offentlig sted m. v.

Den som vil benytte offentlig sted til demonstrasjon, opptog, møte, stand eller lignende, skal i god tid på forhånd gi politiet melding om dette. For øvrig kan det ved vedtekt etter lovens § 14 gis regler om søknadsplikt for visse arrangementer på offentlig sted eller meldeplikt for arrangementer som for øvrig er allment tilgjengelige.

En melding som nevnt i første ledd, skal i alminnelighet gis skriftlig og inneholde opplysninger om arrangementets formål, omfang, ansvarlig arrangør, tidspunkt, avviklingssted og de ordenstiltak arrangøren vil sette i verk.

Politiet kan forby arrangementer som nevnt i første ledd, men bare når det er grunn til frykt for at de kan forårsake alvorlig forstyrrelse av den offentlige ro og orden eller den lovlige ferdsel, eller det formål som tilsiktes fremmet eller måten dette skjer på, strider mot lov».

Praktiske råd når du skal ha standstillatelse:

Selv om du ikke trenger politiets tillatelse, må mange praktiske ting være i orden:

Eiendoms- og byfornyelsesetaten gir tillatelse til bruk av kommunal grunn i Oslo sentrum (bydel 16) for ideelle, ikke-kommersielle ytringer, av f.eks. politisk eller religiøs art. Ønsker du å bruke kommunal grunn i en av de andre bydelene må du kontakte bydelsadministrasjonen i bydelen.

Generelt: Det er opprettet 4 plasser på Egertorget som kan benyttes til ikke-kommersielle ytringer, markeringer o.l. av f.eks. politisk eller religiøs art. En kan også søke om å få bruke areal til dette formålet andre steder i sentrum. Arealet kan først tas i bruk når skriftlig standstillatelse er utstedt og eventuelle andre nødvendige tillatelser fra offentlig myndighet foreligger, herunder polititillatelse. Arealet kan brukes vederlagsfritt.

Om bruk av plassen: Maksimalt bruksareal er 2 x 3 meter. Det tillates ikke salg fra arealet. Arealet skal være betjent i hele bruksperioden. Kjøretøy tillates ikke på arealet.

På Egertorget tillates ikke bruk av høyttaler/lydforsterkning før etter kl.

18.00 på hverdager. Arealet må holdes ryddig og ordentlig i bruksperioden. Ved utløp av bruksperioden skal alt utstyr være fjernet og arealet skal være ryddet og rengjort.

For mer informasjon, ta kontakt mellom 08.00 og 15.35 med:

Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Torg- og gateseksjonen

Postboks 4753 Sofienberg, 0506 OSLO

Telefon 23 48 32 00

Telefaks 23 48 32 97

Internett: <http://www.eby.oslo.kommune.no/>

På Torg- og gateseksjonens heimeside finner du mer nyttig informasjon:

<http://www.eby.oslo.kommune.no/default.asp?page=/Torg--fortau-og-gagater/Standstillatelse>

Hvordan søke om arrangement/demonstrasjon?

Torg- og gateseksjonen ønsker at det samtidig sendes søknad til politiet og eventuell grunneier. I søknaden må det stå hvem som søker om arrangementet (kontaktperson). Både kontaktperson

og organisasjon må oppgis med adresse og telefon, evt. telefaks.

Søknaden må inneholde en detaljert forklaring på hvor og når arrangementet skal pågå.

Hvis det er demonstrasjon med tog gjennom sentrumsgatene, må det opplyses om hvilke gater.

Grunneier må samtykke til arrangementet. Grunneiere som Friluftsetaten, Etat for eiendom og byfornyelse, Aker Brygge, Stortinget og Universitetsplassen etc. gir tillatelse til bruk av grunn og eventuell salgstillatelse.

Ved bruk av fakler må i tillegg Oslo brannvesen gi sin tillatelse. Gate- musikanter trenger ikke politiets tillatelse hvis ikke megafon eller høyttaler benyttes.

Kontaktinformasjon for arrangementer i sentrum

For arrangementer som skal avholdes i Sentrum politistasjons krets, er det mulig å kontakte Sentrum politistasjon på epost: get003@oslo.politiet.no

Tlf. 22 70 53 79

Fax. 22 70 53 80

Lykke til!

Noter

- 1: Opplysninger fra bydelsdirektør Ørstavik i Helse- og sosialkomiteens budsjett høring 20. oktober 2004.
- 2: Bydelsdirektøren konsekvensanalyse av budsjett 2005.
- 3: Finansbyråd Støylen oppga denne størrelsen på den ekstra skattesvikten i møte med Oslo-benken på Stortinget 22. oktober 2004.
- 4: 41,5 prosent av de som stemte ved 2003-valget støttet H eller Frp. Fordi valgdeltakelsen var lav utgjør dette 25,6 prosent av de som hadde stemmerett.
- 5: Protokoll fra bystyrets møte 22. juni 2004, sak 311. Disse kuttene er en «straff» i ettertid fordi disse 8 bydelene i 2003 hadde større utgifter enn det bystyrets budsjettvedtak tillot.
- 6: Innlegg i Akers Avis juli 2003, også lagt ut på Oslo SVs nettside 24. juli 2003.
- 7: Protokoll fra bystyrets møte 25. august 2004, sak 368
- 8: Opplysninger fra bystyrets protokoller 22. juni og 25. august 2004
- 9: Protokoll fra sak 309 i bystyrets møte 22. juni 2004.
- 10: Referat fra bystyrets møte 22. juni 2004, sak 309
- 11: Byrådets budsjettforslag 2003, side 36 i del 7.
- 12: Protokoll fra bystyrets budsjettmøte 12. desember 2002 side 199
- 13: Referat fra bystyrets møte 11. desember 2003
- 14: I finanskomiteens møte 25. november 2003 stemte Pape, Khan og Svegården fra Ap for RVs forslag sammen med Johansen og Evensen fra SV.
- 15: Merknad fra A og SV i Samferdsels- og miljøkomiteens budsjettinnstilling 19. november 2003.
- 16: Protokoll fra bystyrets budsjettmøte 11. desember 2003, side 255
- 17: Protokoll fra sak 253 i bystyremøtet 26. mai 2004
- 18: Legeerklæring datert 14. juni 2004 fra psykiatrisk tilsynslege Turid Evang
- 19: Protokoll fra helse- og sosialkomiteens møte 21. juni 2004
- 20: Protokoll fra bystyrets budsjettmøte 12. desember 2001, side 180
- 21: Samme kilde, side 180.
- 22: Protokoll fra helse- og sosialkomiteens møte 19. november 2003
- 23: Protokoll fra finanskomiteens møte 25. november 2003.
- 24: Protokoll fra bystyrets møte 26. mai, sak 252.
- 25: Leder i Aftenpostens aftennummer 11. juni 2004
- 26: Aftenpostens aftennummer 21. juni 2004
- 27: Se side 197 i protokollen fra bystyremøte 12. desember 2003
- 28: Protokoll fra bystyrets møte 22. juni 2004
- 29: Protokoll fra bystyremøte 22. juni 2004, sak. 298
- 30: Kommunal Håndbok 2004, side 175
- 31: Referat fra bystyremøte 11. juni 2002
- 32: Alle sitatene fra bystyrereferat 11. juni 2002.
- 33: Avstemming i bystyret 11. juni 2002
- 34: Klassekampen 26. august 2004
- 35: Klassekampen 27. august 2004
- 36: Analyse utført av Lindorff Decision for Aftenposten 11.10.04.
- 37: Opplysningene er fra en 4 siders dokumentar i VG 19.07.2004
- 38: Gengitt her fra Finansavisen 22. september 2004
- 39: Kilde: Klassekampen 6.10.04
- 40: Aftenposten 10. oktober 2004
- 41: Bergens Tidende 9. oktober 2004
- 42: Statistisk årbok for Oslo 2003, side 239
- 43: Protokoll fra bystyrets møte 26. november 2003, sak 430
- 44: Merknad fra Ivar Johansen SV i protokoll fra finanskomiteens møte 10. september 2003, sak 112.
- 45: Ordførerens innlegg i bystyret 24. september 2003, sak 317.

TOM SIDE

TOM SIDE

TOM SIDE

Ta gjerne kontakt med RVs bystyregruppe:

Postadr: Rådhuset, 0037 Oslo
tlf. 23 46 19 21, faks 23 46 19 61
e-post: oslo@rv.no
Bystyregruppas hjemmeside: <http://oslo.rv.no>

Vi har gruppekontor i 6. etasje i Rådhusets vestre tårn

Der treffer du oftest gruppesekretær Kristine Nybø.

Bystyremedlem Liv Gulbrandsen: Tlf. 41 46 85 91
eller e-post: livgulbrandsen@hotmail.com

Bystyremedlem Erling Folkvord:
Tlf. 41 51 03 03 eller e-post: erfolk@online.no

Her er 12-rette svar på spørsmålene på baksida av heftet:

Spm.1: X Spm.3: 1 Spm.5: 1 Spm.7: 2 Spm.9: 2 Spm.11: X
Spm.2: X Spm.4: X Spm.6: X Spm.8: X Spm.10: 1 Spm.12: 1

Klarer du 12 rette om hvordan de folkevalgte styrer byen din?

	1	X	2
1. Hvilket parti var det eneste som stemte for egenandel på trygghetsalarm i 2001?	H	SV	Frp
2. Hvem støtta byrådet og sikra nedleggelse av Fagerli avlastningssenter fra 1. juli 2004?	V	SV	Krf
3. Hvem stemte mot reklamefinansiering av bysykler og leskur?	RV	A/SV/RV	SV/V/RV
4. Hvem sa «beslutningen ligger på bydelsnivå» da støttekomiteen for Nordstrand eldresenter protesterte mot kutt?	Elvestuen (V)	Kristiansen (Frp)	Lae (H)
5. Hvem sa «når bystyret har vedtatt egenandelen, må alle bydeler følge vedtaket»	Behring (SV)	Fredriksen (H)	Eckbo (Frp)
6. Hvem stemte for at de fattigste foreldrene skal finansiere billigere barnehage for de med høyere inntekt?	H/Frp/Ap	H/Frp/Krf og V	Bare H/Frp
7. Hvor stort mener regjeringa at Oljefondet vil være ved utgangen av 2004?	350 mrd.	550 mrd.	Over 1000 mrd.
8. Hvem stemte i bystyret juni 2004 mot å oppheve vedtaket der Grorud bydelsutvalg sa nei til kutt?	A/SV/RV	RV	SV/RV
9. Hvilke partier på Stortinget sa i august 2004 NEI til at offiserer fra okkupasjonsregimet i Irak skal få trening i Norge?	Ap og SV	SV	Ingen
10. Hvem sa «KF er en hensiktsmessig måte å organisere virksomheter på»	Lindsjørn (SV)	Fredriksen (H)	Holstad (Frp)
11. Hvor stort var kommunenes underskudd i 2003?	8 mrd.	16 mrd.	1 mrd.
12. Hvem stemte mot at barnehager og sykehjem skulle overtas av et KF (Kommunalt foretak) drevet etter forretningsmessige prinsipper?	A/RV	SV/RV	A/SV/RV

(Svarene finner du når du leser heftet. Riktige svar står også på innsida av omslaget.)

Pris: 20 kr

Heftet er laga av RVs bystyregruppe i Oslo